

ПРОЕКТ
вноситься народними депутатами України:
Нальотов Д.О.
Кравчук Є.М.
Потураєв М.Р.
Кривошеєв І.С.
Санченко О.В.
Сушко П.М.
Наталуха Д.А.
Шкрум А.І.
Жмеренецький О.С.
Констанкевич І.М.
Лозинський Р.М.
Василенко Л.В.
Білозір Л.М.
Васильченко Г.І.

ЗАКОН УКРАЇНИ

про внесення змін до Закону України «Про туризм» та деяких інших законодавчих актів щодо основних засад розвитку туризму

Верховна рада України **п о с т а н о в л я є**:

Внести зміни до Закону України «Про туризм» (Відомості Верховної Ради України, 2004, N 13, ст.180 із наступними змінами) та викласти в такій редакції:

«ЗАКОН УКРАЇНИ

Про основні засади туристичної діяльності

Цей Закон визначає основні правові та організаційні засади державної політики, спрямованої на забезпечення регулювання відносин, що виникають при реалізації прав громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства на відпочинок, свободу пересування, охорону здоров'я та інших прав при здійсненні туристичних подорожей.

Розділ І

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

1) відвідувач – особа (у тому числі турист та екскурсант), яка виїжджає тимчасово у будь-яке місце поза місцем свого постійного проживання реалізуючи право на свободу пересування, оздоровлення тощо для задоволення особистих потреб з незабороненою законами країни перебування метою без здійснення оплачуваної, комерційної діяльності у відвідуваному місці та яка може споживати туристичні послуги;

2) гід – фахівець туристичного супроводу, який має професійну підготовку і знання предмету екскурсії та об'єкту (об'єктів) показу, а також здійснює діяльність з ознайомлення туристів (екскурсантів) з об'єктами показу (екскурсійну діяльність);

3) готель - засіб тимчасового розміщення, в якому суб'єктом господарювання надаються основні та додаткові готельні послуги. Види готелів і порядок встановлення категорії готелям визначається Кабінетом Міністрів України;

4) готельна послуга - дії (операції) суб'єкта господарювання з розміщення споживача шляхом надання номера в готелі, а також додаткові послуги, що надаються споживачу відповідно до категорії готелю;

5) дестинація (туристична) – це територія, що є місцем призначення туристичної подорожі, яка має визначені межі, обумовлені системою управління та комунікацій між учасниками, об'єднані туристичною інфраструктурою (виробничою, соціальною тощо) та передбачає можливість приєднання для формування більших територій;

6) Єдиний туристичний реєстр – це державна електронна інформаційна система, яка містить відомості про суб'єктів туристичної діяльності, щодо яких передбачено цим Законом подання повідомлення про початок здійснення діяльності, та інші відомості щодо забезпечення здійснення туристичної діяльності;

7) екскурсант – відвідувач, який отримує туристичні (екскурсійні) послуги та знаходиться у відвідуваному місці загальною тривалістю не більше 24 годин (без ночівлі);

8) засіб тимчасового розміщення (готель, хостел та інший засіб тимчасового розміщення) - єдиний майновий комплекс, що використовується для здійснення діяльності з надання послуг з тимчасового розміщення;

9) місце надання туристичних послуг – адміністративно-територіальна одиниця (одиниці) країни або конкретний об'єкт (об'єкти), на території яких безпосередньо надаються туристичні послуги;

10) національний туристичний продукт - особливий географічно детермінований продукт, який складається з окремих елементів туристичного потенціалу або наявних продуктів цієї території, з урахуванням існуючих

природних, культурних, історико-архітектурних та інших туристичних ресурсів, спрямований на сталий розвиток туризму та формування туристичного іміджу України;

11) послуга з тимчасового розміщення - дії (операції) суб'єкта господарювання з розміщення споживача шляхом надання номера (місця) для тимчасового розміщення, а також інша діяльність, безпосередньо пов'язана з тимчасовим розміщенням;

12) провідник (гірський гід, інструктор) - фахівець туристичного супроводу, який має професійну підготовку та спеціальні знання для здійснення супроводу туристів з метою безпечного проходження ними узгоджених туристичних маршрутів або виконання інших дій, що потребують спеціальної підготовки, знань, умінь та навиків і можуть нести загрозу життю чи здоров'ю туриста;

13) споживач туристичних послуг – відвідувач, який придбаває, замовляє, використовує або має намір придбати чи замовити туристичний пакет або окремі послуги суб'єктів туристичної діяльності виключно для особистих потреб;

14) суб'єкти туристичної діяльності - юридичні особи, створені згідно із законодавством України, а також фізичні особи - підприємці, що здійснюють та/або забезпечують туристичну діяльність та відомості щодо яких внесені до Єдиного туристичного реєстру;

15) турист – відвідувач, який здійснює подорож по Україні або до іншої країні на термін від 24 годин до одного року поспіль. Турист може здійснювати подорож споживаючи туристичні послуги чи за допомогою самоорганізованого туризму;

16) туризм - тимчасовий виїзд особи з місця проживання в оздоровчих, пізнавальних, професійно-ділових чи інших цілях без здійснення оплачуваної діяльності в місці, куди особа від'їжджає;

17) туристичні оператори (далі - туроператори) - юридичні особи, створені згідно із законодавством України, для яких виключною діяльністю є організація та забезпечення створення туристичного пакету, реалізація та надання туристичних послуг, а також посередницька діяльність із надання характерних і супутніх послуг;

18) туристичні агенти (далі - турагенти) - суб'єкти господарювання, які здійснюють посередницьку діяльність з реалізації туристичного пакету туроператорів та туристичних послуг інших суб'єктів туристичної діяльності;

19) туристичний пакет - попередньо розроблений комплекс туристичних послуг, який поєднує не менше ніж дві такі послуги, що реалізується або пропонується для реалізації за визначеною ціною з урахуванням всіх послуг, до складу якого входять послуги перевезення, послуги з тимчасового розміщення

та інші туристичні послуги, не пов'язані з перевезенням і розміщенням, якщо послуга охоплює період більший ніж 24 години або включає послуги з тимчасового розміщення на одну ніч.

20) туристичні послуги – послуги щодо тимчасового розміщення, харчування, транспортного, санаторно-курортного обслуговування, а також послуги з організації відвідувань об'єктів культури, відпочинку та розваг, спрямовані на задоволення потреб туристів;

21) туристична діяльність – це діяльність зі створення туристичного пакету, надання інших туристичних послуг чи здійснення посередницької діяльності із надання характерних та супутніх послуг;

22) фахівці туристичного супроводу (гіди, провідники та інші фахівці туристичного супроводу) - фізичні особи - підприємці, які провадять діяльність, пов'язану з туристичним супроводом, та які відповідають кваліфікаційним вимогам, встановленим органами місцевого самоврядування, крім осіб, які працюють на відповідних посадах підприємств, установ, організацій, яким належать чи які обслуговують об'єкти відвідування;

23) хостел – засіб тимчасового розміщення, в якому суб'єктом господарювання надаються послуги з тимчасового розміщення, що передбачає надання спального місця у номерах змішаного типу, або поділених на чоловічі та жіночі.

2. Інші терміни вживаються у значеннях, наведених в інших законах України.

Стаття 2. Законодавство України про туристичну діяльність

1. Законодавство України про туристичну діяльність складається з Конституції України, цього Закону, інших нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до них.

2. Якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, передбачені інші правила, ніж ті, що встановлені цим Законом, застосовуються правила міжнародного договору.

Стаття 3. Туристичні ресурси України

1. Туристичними ресурсами України є пропоновані або такі, що можуть пропонуватися, туристичні пропозиції на основі та з використанням об'єктів державної, комунальної чи приватної власності, а також є основою для формування Національного туристичного продукту.

Напрями освоєння і розвитку туристичних ресурсів України визначаються органами державної влади, органами місцевого самоврядування відповідно до Стратегії та програм розвитку туризму.

2. Класифікація та оцінка туристичних ресурсів України, режим їх охорони, порядок використання з обліком гранично припустимих навантажень на об'єкти культурної спадщини та довкілля, порядок збереження цілісності туристичних ресурсів України, заходи для їх відновлення визначаються відповідно до закону.

Унікальні туристичні ресурси можуть знаходитися на особливому режимі охорони, що обмежує доступ до них. Обмеження доступу до туристичних ресурсів визначається їх реальною пропускнуою спроможністю, рівнем припустимого антропогенного навантаження, сезонними та іншими умовами.

3. Під час містобудівного планування, проектування, розміщення, будівництва і реконструкції об'єктів містобудування на територіях рекреаційних зон відповідні органи виконавчої влади, власники об'єктів містобудування повинні передбачати максимальну інтеграцію споруджуваних об'єктів до місцевого соціально-економічного, природного та історико-культурного середовища.

Стаття 4. Види туризму та класифікація туристичних поїздок

1. Залежно від напрямку туристичних потоків розрізняються такі основні види туризму:

внутрішній туризм – діяльність відвідувачів-резидентів у межах відповідної країни під час внутрішньої туристичної подорожі або частини виїзної туристичної поїздки;

в'їзний туризм – діяльність відвідувачів-нерезидентів у межах відповідної країни під час в'їзної туристичної подорожі;

виїзний туризм – діяльність відвідувачів-резидентів за межами відповідної країни під час виїзної туристичної подорожі;

2. Основні види туризму можуть комбінуватися різними способами, утворюючи додаткові види туризму:

туризм в межах країни – включає внутрішній туризм і в'їзний туризм, тобто діяльність відвідувачів-резидентів і відвідувачів-нерезидентів у межах відповідної країни під час внутрішніх або міжнародних туристичних поїздок;

національний туризм – включає внутрішній туризм і виїзний туризм, тобто, діяльність відвідувачів-резидентів в межах і поза межами відповідної країни під час внутрішніх або виїзних туристичних поїздок;

міжнародний туризм – включає в'їзний туризм і виїзний туризм, тобто, діяльність відвідувачів-нерезидентів в межах відповідної країни під час в'їзних туристичних поїздок, а також діяльність відвідувачів-резидентів поза межами відповідної країни під час виїзних туристичних поїздок.

3. Подорожі, пов'язані з різними видами туризму, класифікуються за:

1) основною метою, з якою відбувається туристична поїздка:

особиста (відпустка, дозвілля і відпочинок, відвідування друзів та родичів, освіта та професійна підготовка, лікувальні та оздоровчі процедури, релігія та паломництво, відвідування магазинів, транзит тощо);

ділова та професійна (участь у конференціях, конгресах, семінарах, торгових виставках та ярмарках; професійних спортивних змаганнях, курсах професійної підготовки без відриву від виробництва; виступи з концертами та спектаклями, читання лекцій; рекламування, закупівля, продаж товарів і послуг від імені виробника-нерезидента відвідуваної країни; участь у іноземних місіях дипломатів, військовослужбовців або працівників міжнародних організацій, за винятком коли вони знаходяться у довгостроковому відрядженні у відвідуваній країні; участь в місіях неурядових організацій, наукових прикладних та фундаментальних дослідженнях; укладення договорів на надання послуг з розміщення та транспортних послуг, робота гідів або інших працівників сфери туризму в інтересах нерезидентів відвідуваної країни; робота в складі екіпажу/команди на приватному транспорті);

2) типом туристичного пакета:

аграрний туризм – ознайомлення з особливостями ведення сільського господарства (особистого селянського або фермерського господарства);

весільний туризм – відвідання місцевості для проведення весільних церемоній, вінчання, медового місяця, відзначення річниці одруження;

військовий туризм – відвідування військових об'єктів, участь у програмах з військової підготовки, проживання в армійських умовах, в тому числі на території військових частин;

гастрономічний туризм – відвідання виробництв, ознайомлення з кулінарними традиціями народів світу, технологією приготування, дегустація національних страв та напоїв (гурмантури, гастрономічні фестивалі, гастрономічний екстрим);

гірський туризм – пересування по певному туристичному маршруту (піше або із застосуванням гірськолижного обладнання), прокладеному в гірській місцевості;

діловий туризм – участь у конференціях, конгресах, семінарах, торгових виставках та ярмарках, читання лекцій, рекламування, закупка, продаж товарів і послуг;

екологічний туризм – організація відпочинку або отримання природничих чи практичних екологічних знань і досвіду, що не завдає шкоди навколишньому природному середовищу;

культурно-пізнавальний туризм – ознайомлення з пам'ятками природи, історії і культури, побутом і традиціями місцевого населення та досягненнями у різних сферах життя населення певної країни, регіону, міста або місцевості, розширення культурного кругозору та задоволення власних пізнавальних інтересів;

лікувально-оздоровчий туризм – лікування різних захворювань, профілактики захворюваності організму, відновлення та оздоровлення організму в цілому, а також відновлення чи відтворення фізичних і духовних сил, витрачених людиною в процесі життєдіяльності (санаторно-курортний, рекреаційний, оздоровчий);

медичний туризм – отримання медичних послуг всередині країни, та за її межами;

науковий туризм – участь у наукових нарадах, конгресах, симпозіумах та наукових експедиціях;

подієвий туризм – участь у фестивалях, шоу, карнавалах, модних показах, аукціонах, музичних конкурсах, спортивних подіях;

пригодницький туризм – відвідування екзотичних та екологічно чистих природних територій на нетрадиційний транспортних засобах (навколосвітні подорожі, сафарі-тури, фотополювання, пригодницькі експедиції);

промисловий (індустріальний) туризм – відвідування об'єктів діючої індустрії, індустріальної спадщини територій, будівель та інженерними спорудами виробничого або спеціального призначення, будь-яких занедбаних споруд, отримання нових знань, вражень, психологічного, естетичного або дослідницького задоволення;

релігійний туризм – відвідування святих місць і релігійних центрів (паломницький, езотеричний, сакральний, місіонерський);

сентиментальний – відвідування місцевості, пов'язаної з історією рідного народу, життям батьків, пращурів або особистим перебування в минулому для отримання емоцій, почуття ностальгії;

сільський туризм – відпочинок у сільській місцевості для ознайомлення з особливостями звичаїв, традицій та побуту сільського населення і пов'язаний з тимчасовим проживанням у сільській садибі;

спортивний туризм – задоволення потреб в активному відпочинку та заняття улюбленими видами спорту, спрямоване на зміцнення здоров'я, розвиток фізичних та морально-вольових здібностей людини;

шопінг туризм – відвідування торгових центрів, магазинів та здійснення покупок;

3) основним видом транспорту, яким відвідувач користується під час подорожі:

авіаційний;

водний;

наземний.

Перелік видів туризму не є вичерпним.

4. Відвідування зони відчуження і зони безумовного (обов'язкового) відселення з туристичною метою (Чорнобильський туризм) здійснюється з урахуванням законодавства, що регулює правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Розділ II

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ТА ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття 5. Пріоритетні напрями державної політики у сфері туризму

1. Держава проголошує туризм одним з пріоритетних напрямів розвитку економіки та культури, створює умови для безпеки туризму, захисту прав та інтересів туристів.

Держава всебічно сприяє розвитку внутрішнього та в'їзного туризму.

2. Державна політика у сфері туризму спрямована на:

правове регулювання суспільних відносин, що виникають у процесі реалізації права особи на відпочинок;

забезпечення особистої безпеки туристів під час подорожей;

створення умов для ефективного функціонування ринку туристичних послуг та його розвитку;

сприяння підвищенню якості національного туристичного продукту до рівня міжнародних та європейських стандартів;

захист навколишнього природного середовища дестинацій;

підвищення рівня якості надання послуг суб'єктами туристичної діяльності та професійної підготовки фахівців туристичного супроводу;

створення умов для залучення інвестицій у розбудову туристичної інфраструктури, інформаційне обслуговування суб'єктів туристичної діяльності та спрощення доступу до адміністративних послуг;

стимулювання застосування суб'єктами туристичної діяльності інноваційних технологій;

захист прав споживачів туристичних послуг;

інтеграцію ринку туристичних послуг на регіональному та загальноєвропейському рівнях;

створення сприятливих умов для туристичної діяльності, підтримка та захист вітчизняних суб'єктів туристичної діяльності.

Стаття 6. Повноваження органів державної влади у сфері туризму

1. Кабінет Міністрів України відповідно до Конституції та законів України:
здійснює державне управління в сфері туризму та курортів;
затверджує Стратегію розвитку туризму;
затверджує цільові програми розвитку туризму, фінансує їх виконання відповідно до бюджетного законодавства;
забезпечує раціональне використання туристичних ресурсів і вжиття заходів для їх збереження;
сприяє створенню та розвитку ефективної туристичної інфраструктури;
забезпечує вжиття заходів щодо безпеки туристів, захисту їх прав, інтересів і власності;
готує та подає на розгляд Верховної Ради України як складову частину проекту закону про Державний бюджет України на відповідний рік пропозиції щодо обсягів бюджетних коштів для фінансової підтримки проектів і програм з розвитку туризму;
здійснює міжнародне співробітництво в сфері туризму та забезпечує членство України в міжнародних туристичних організаціях;
вирішує інші питання, віднесені Конституцією та законами України до його повноважень.

2. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері туризму та курортів:

узагальнює практику застосування законодавства у сфері туризму, розробляє пропозиції щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України, Кабінету Міністрів України у сфері туризму та в установленому порядку вносить їх на розгляд Кабінету Міністрів України у сфері курортів та туризму, бере участь у підготовці проектів нормативно-правових актів у галузі туризму, у межах своєї компетенції розробляє і затверджує нормативно-правові акти;

здійснює нормативно-правове регулювання у сфері туризму;

встановлює примірні кваліфікаційні вимоги до фахівців туристичного супроводу;

затверджує примірний порядок внесення відомостей про фахівців туристичного супроводу до Єдиного туристичного реєстру;

бере відповідно до законодавства участь у підготовці проектів міжнародних договорів України, готує пропозиції щодо укладення і денонсації таких договорів, укладає міжнародні договори, забезпечує виконання зобов'язань України за міжнародними договорами;

здійснює координацію діяльності у сфері туризму органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності, громадян України;

здійснює інші повноваження, визначені законом.

3. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів:

організовує та забезпечує виконання цього Закону, інших нормативно-правових актів у сфері туризму;

забезпечує координацію діяльності центральних органів виконавчої влади з реалізації Стратегії розвитку туризму;

вживає організаційних заходів, пов'язаних із забезпеченням функціонування Єдиного туристичного реєстру та порталу єдиного туристичного реєстру,

організовує облік туристичних ресурсів України, їх раціональне використання та охорону;

веде Єдиний туристичний реєстр шляхом внесення до нього відомостей про суб'єктів туристичної діяльності;

вносить відомості про суб'єктів туристичної діяльності в

здійснює встановлення відповідних категорій готелям;

утворює, ліквідує, реорганізовує підприємства, установи та організації, що належать до сфери його управління, здійснює інші функції з управління об'єктами державної власності;

здійснює координацію діяльності суб'єктів туристичної діяльності, надає їм методичну, консультативну та іншу допомогу;

забезпечує збір, обробку та узагальнення статистичних даних у сфері туризму (крім державної статистики);

бере участь у межах компетенції у розробленні та затвердженні форм статистичної звітності у сфері туризму та вдосконаленні системи обліку, звітності та статистичної інформації у сфері туризму;

вживає заходів щодо розширення міжнародного співробітництва, утвердження України на світовому туристичному ринку, промоції туристичної сфери України;

бере участь у межах компетенції у наданні грантів суб'єктам туристичної діяльності у тому числі грантів на підтримку та розвиток проектів у сфері внутрішнього та в'їзного туризму;

забезпечує координацію діяльності структурних підрозділів з питань туризму місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування;

представляє Україну у міжнародних туристських організаціях і на міжнародних заходах щодо туризму;

вживає заходів щодо забезпечення безпеки туризму, захисту прав і законних інтересів туристів на території України та за її межами;

забезпечує інформування суб'єктів туристичної діяльності та туристів щодо загроз безпеки в країні (місці) тимчасового перебування;

вживає заходів щодо підвищення конкурентоспроможності туристичного ринку, в тому числі інтеграції національного туристичного ринку в єдиний європейський туристичний простір;

забезпечує реалізацію маркетингових заходів з промоції України у світі;

здійснює інші повноваження, визначені законом.

4. Інші центральні органи виконавчої влади в межах своїх повноважень:

забезпечують реалізацію державної політики в сфері туризму;

здійснюють підготовку пропозицій щодо реалізації державної політики в сфері туризму;

беруть участь у створенні організаційно-правових та економічних механізмів реалізації державної політики в сфері туризму;

Стаття 7. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері туризму

1. Виконавчі органи місцевого самоврядування в межах їх повноважень:

розробляють проекти місцевих програм розвитку туризму і подають їх для затвердження відповідним місцевим радам;

вживають заходів щодо виконання місцевих програм розвитку туризму;

формують і використовують місцеві фонди розвитку туризму у складі місцевих бюджетів;

залучають на договірних засадах підприємства, установи і організації, розташовані на відповідній території, до розв'язання проблем розвитку місцевого туризму та підтримки туристичних ресурсів;

встановлюють кваліфікаційні вимоги до фахівців туристичного супроводу;

затверджують положення про внесення відомостей про фахівців туристичного супроводу до Єдиного туристичного реєстру;

визначають порядок туристичного супроводу;
організують проведення інвентаризації туристичних ресурсів місцевого значення;
сприяють охороні і збереженню туристичних ресурсів;
залучають місцеве населення до туристичної діяльності, створюючи нові робочі місця;
сприяють розвитку на відповідній території різних видів туризму;
здійснюють відповідно до законодавства інші повноваження в галузі туризму.

Стаття 8. Принципи та цілі державного регулювання туристичної діяльності

1. Державне регулювання туристичної діяльності в Україні здійснюється за принципами:

забезпечення високого рівня захисту прав та інтересів споживачів туристичних послуг, у тому числі забезпечення першочергового інтересу безпеки надання туристичних послуг;

створення умов безпечної експлуатації об'єктів туристичної інфраструктури;

вільного вибору споживачем надавача туристичних послуг;

рівності прав на здійснення туристичної діяльності з внутрішнього, виїзного та в'їзного туризму;

невтручання держави у господарську діяльність підприємств сфери туризму;

забезпечення рівних прав на доступ туристів до об'єктів туристичної інфраструктури;

добросовісної конкуренції на ринку туристичних послуг;

додержання вимог прийнятих в Україні стандартів у сфері туризму, зокрема міжнародних;

захисту навколишнього природного середовища дестинацій та раціонального використання туристичних ресурсів;

відповідальності суб'єктів туристичної діяльності за порушення законодавства у сфері туризму та договірних зобов'язань, взятих на себе перед туристами.

2. Основними цілями державного регулювання туристичної діяльності є:

забезпечення закріплених Конституцією України прав громадян на відпочинок, свободу пересування, відновлення і зміцнення здоров'я, на безпечне для життя і здоров'я довкілля, задоволення духовних потреб та інших прав;

безпека туризму, захист прав та законних інтересів туристів, інших суб'єктів туристичної діяльності та їх об'єднань, прав та законних інтересів власників або користувачів земельних ділянок, будівель та споруд;

збереження цілісності туристичних ресурсів України, їх раціональне використання, охорона культурної спадщини та довкілля, врахування державних і громадських інтересів при плануванні та забудові територій;

створення сприятливих умов для розвитку індустрії туризму, підтримка пріоритетних напрямів туристичної діяльності;

ефективне управління розвитком туризму, базуючись на статистичних даних.

Розділ III

РОЗВИТОК ТУРИЗМУ

Стаття 9. Стратегія розвитку туризму

1. Стратегія розвитку туризму затверджується Кабінетом Міністрів України на середньостроковий період та визначає стратегічні цілі, напрями розвитку туризму на основі аналізу альтернатив, пріоритети державної політики і показники досягнення цілей з урахуванням наявних ресурсів.

Стратегія розвитку туризму розробляється на п'ять років і переглядається щорічно центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері туризму та курортів.

2. У Стратегії розвитку туризму відображаються:

аналіз ситуації (проблем) у розвитку галузі туризму;

стратегічні цілі розвитку галузі;

порівняльний аналіз альтернатив розвитку, обґрунтування оптимального варіанта;

пріоритети державної політики та етапи розвитку галузі туризму в залежності від наявних ресурсів;

показники досягнення цілей;

орієнтовні обсяги та джерела фінансування, оцінка втрат/додаткових надходжень бюджету.

3. Невід'ємною частиною Стратегії розвитку туризму є перелік завдань і заходів з визначенням виконавців, строків виконання (в цілому і поетапно),

показників досягнення цілей, орієнтовних обсягів та джерел фінансування (з розбивкою за роками).

Стаття 10. Місцеві програми розвитку туризму

1. Місцеві програми розвитку туризму затверджуються з метою реалізації середньострокових пріоритетів країни в галузі туризму у відповідності до Стратегії розвитку туризму і становлять комплекс взаємопов'язаних правових, економічних та організаційних заходів, спрямованих на реалізацію конституційних прав громадян, розвиток туристичної галузі та мають містити:

аналіз ситуації (проблем) у розвитку туризму на місцевому рівні;

стратегічні цілі розвитку туризму на місцевому рівні;

порівняльний аналіз альтернатив розвитку, обґрунтування оптимального варіанта;

пріоритети та етапи розвитку в залежності від наявних ресурсів;

показники досягнення цілей;

орієнтовні обсяги та джерела фінансування, оцінка втрат/додаткових надходжень бюджету.

2. Невід'ємною частиною місцевих програм розвитку туризму є перелік завдань і заходів з визначенням виконавців, строків виконання (в цілому і поетапно), показників досягнення цілей, орієнтовних обсягів та джерел фінансування (з розбивкою за роками).

Стаття 11. Фінансове забезпечення розвитку туризму

1. Фінансове забезпечення розвитку туризму здійснюється за рахунок Державного бюджету України, бюджету Автономної Республіки Крим та місцевих бюджетів, коштів підприємств, установ та організацій, місцевих фондів розвитку туризму, добровільних внесків та інших коштів.

Стаття 12. Місцеві фонди розвитку туризму

1. Місцеві фонди розвитку туризму утворюються виконавчими органами місцевого самоврядування у складі місцевих бюджетів за рахунок:

туристичного збору згідно із законом;

цільових та інших добровільних внесків підприємств, установ, організацій та громадян.

2. Кошти місцевих фондів розвитку туризму можуть використовуватися виключно для реалізації пріоритетів країни в галузі туризму відповідно до затверджених в установленому порядку місцевих програм розвитку туризму.

Розділ IV

ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття 13. Єдиний туристичний реєстр

1. З метою створення рівних можливостей на ринку туристичних послуг, забезпечення суб'єктів туристичної діяльності, державних органів та органів місцевого самоврядування, а також інших учасників цивільних відносин достовірною інформацією про суб'єктів туристичної діяльності, створюється та ведеться Єдиний туристичний реєстр.

Невід'ємною архівною складовою частиною Єдиного туристичного реєстру є Реєстр свідоцтв про встановлення категорій об'єктам туристичної інфраструктури, Ліцензійний реєстр суб'єктів туроператорської діяльності.

Єдиний державний реєстр та його програмне забезпечення є об'єктом права державної власності.

2. Держателем Єдиного туристичного реєстру є центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів.

Держатель Єдиного туристичного реєстру вживає організаційних заходів, пов'язаних із забезпеченням його функціонування.

3. Технічним адміністратором Єдиного туристичного реєстру є визначене центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів, унітарне підприємство, віднесене до сфери його управління, що здійснює заходи із створення, доопрацювання, супроводження програмного забезпечення Єдиного туристичного реєстру, а також відповідає за його технічне і технологічне забезпечення, збереження та захист даних, що містяться в Єдиному туристичному реєстрі.

4. Єдиний туристичний реєстр ведеться державною мовою з використанням програмного забезпечення, розробленого відповідно до державних стандартів, що забезпечує його сумісність і взаємодію з іншими інформаційними системами та мережами, що становлять інформаційний ресурс держави.

Програмне забезпечення Єдиного туристичного реєстру повинно забезпечувати:

автоматичне формування і присвоєння дати та унікального ідентифікатора запису в Єдиному туристичному реєстрі;

відображення інформації про проведені дії щодо внесення відомостей, відмову в їх проведенні, про скасування дій, про виправлення помилок, допущених у відомостях Єдиного туристичного реєстру, про суб'єкта туристичної діяльності та статистичні відомості про його діяльність;

формування та можливість друку інформації про суб'єктів туристичної діяльності;

ідентифікацію суб'єктів туристичної діяльності в електронній формі, з використанням електронних способів ідентифікації таких заявників;

подання повідомлення про початок здійснення відповідної діяльності за місцем знаходження суб'єкта туристичної діяльності;

контроль за повнотою внесення інформації до Єдиного туристичного реєстру та проведенням відповідних дій;

ведення справ в електронній формі та формування їх архіву відповідно до законодавства про архівну справу;

передачу державним органам відомостей з Єдиного туристичного реєстру у випадках, передбачених цим Законом;

інформаційну взаємодію між цим Єдиним туристичним реєстром та інформаційними системами державних органів ;

інформаційну взаємодію між Єдиним державним реєстром та інформаційними системами державних органів, у тому числі автоматизованих, безпосередній доступ уповноважених центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів до реєстрів, автоматизованих інформаційних систем, держателем (розпорядником, володільцем, адміністратором) яких є державні органи, у тому числі до тих, що містять персональні дані особи;

захист даних згідно із законом;

збір, обробку та можливість оприлюднення статистичних даних у сфері туризму;

виконання в повному обсязі функцій адміністратора бази даних Єдиного туристичного реєстру (накопичення, аналіз даних, актуалізація та обробка даних, права доступу тощо).

Доступ до Єдиного туристичного реєстру здійснюється шляхом багатофакторної аутентифікації.

У Єдиному туристичному реєстрі також відображається інформація щодо результатів здійснення державного нагляду (контролю) за дотриманням суб'єктами туристичної діяльності вимог законодавства у сфері туризму та зупинення туристичної діяльності.

5. З метою запобігання введенню туристів та інших суб'єктів туристичної діяльності в оману, завданню їм збитків внаслідок недобросовісних дій, не може бути зареєстрований в Єдиному туристичному реєстрі суб'єкт господарювання:

назва якого містить повністю або частково (в тому числі з використанням транслітерації, інших фонетичних чи синтаксичних конструкцій) назву іншого

суб'єкта підприємницької діяльності, який вже зареєстрований в Єдиному туристичному реєстрі або якого визнано банкрутом;

засновниками (учасниками, акціонерами), власниками майна, посадовими особами якого є особи, які були засновниками (учасниками, акціонерами), власниками майна, посадовими особами іншого суб'єкта туристичної діяльності у період останнього року його діяльності, що передував даті фактичного припинення діяльності такого суб'єкта чи відкриття провадження у справі про його банкрутство, чи ініціювання процедури санації (за умови, що план санації не виконано та щодо такого суб'єкта господарювання відкрито провадження у справі про банкрутство).

б. Інформація, яка подається та оприлюднюється в Єдиному туристичному реєстрі, а також форма статистичної звітності та періодичність її подання визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері туризму та курортів.

Відомості, що містяться в Єдиному туристичному реєстрі, є відкритими та загальнодоступними, крім даних фізичних осіб - підприємців про реєстраційний номер облікової картки платника податків або серію та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку в паспорті).

Порядок функціонування Єдиного туристичного реєстру, внесення відомостей до нього та строки розміщення цих відомостей затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 14. Портал Єдиного туристичного реєстру

1. Портал Єдиного туристичного реєстру забезпечує:

взаємодію із заявником у форматі "запитання - відповідь" (з можливістю вибору інтерфейсу українською або англійською мовою);

подання документів у електронній формі;

контроль за повнотою та достовірністю відомостей, що заповнюються заявником;

перегляд стану розгляду поданих документів та інформування заявника в обраний ним спосіб про проходження етапів розгляду відповідних документів;

доступ до відомостей та документів, визначених цим Законом;

оприлюднення результатів;

формування та подання запитів в електронній формі про надання витягів;

перегляд, копіювання та роздрукування витягу з Єдиного туристичного реєстру;

оплату надання відомостей з Єдиного туристичного реєстру з використанням платіжних систем через мережу Інтернет у режимі реального часу;

функціонування персонального кабінету;

доступ державних органів, у тому числі судів, органів Національної поліції, органів прокуратури, органів Служби безпеки України, а також органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб до відомостей, що містяться у Єдиному туристичному реєстрі;

доступ до інформації про туристичні ресурси дестинацій, статистичні та аналітичні дані, тощо;

проведення інших операцій, визначених цим Законом.

Стаття 15. Інформаційна взаємодія між Єдиним туристичним реєстром та інформаційними системами державних органів

1. Інформаційна взаємодія між Єдиним туристичним реєстром та інформаційними системами державних органів здійснюється інформаційно-телекомунікаційними засобами в електронній формі у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Стаття 16. Організація діяльності туроператорів

1. Право на здійснення туроператорської діяльності суб'єкт господарювання набуває шляхом подання до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів, повідомлення про початок здійснення туроператорської діяльності.

Здійснення туроператорської діяльності та використання у своїй назві слова «туроператор» без подання повідомлення про початок здійснення туроператорської діяльності забороняється.

У повідомленні про початок здійснення туроператорської діяльності зазначаються:

- 1) повне найменування юридичної особи;
- 2) код за Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань;
- 3) місце провадження туроператорської діяльності;
- 4) адреса для листування;
- 5) контактні дані: номери телефону, факсу, електронна адреса, адреса офіційної сторінки в мережі Інтернет (за наявності);

б) відомості щодо фінансового забезпечення туроператора передбаченого статтею 28 цього Закону;

7) прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) керівника;

8) відомості щодо освітньо-кваліфікаційного рівня, стажу роботи керівника та відповідності кваліфікаційним вимогами необхідні для провадження туроператорської діяльності;

9) обов'язкове (медичне та від нещасного випадку) страхування туристів (екскурсантів), що здійснюють туристичні подорожі.

Форма повідомлення про початок здійснення туроператорської діяльності визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері туризму та курортів.

Таке повідомлення підписується керівником або особою, яка може вчиняти дії від імені суб'єкта господарювання.

2. Повідомлення про початок здійснення туроператорської діяльності подається суб'єктом господарювання до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів через портал Єдиного туристичного реєстру або Єдиний державний веб-портал електронних послуг.

Датою подання повідомлення про початок здійснення туроператорської діяльності вважається дата вхідної реєстрації такого повідомлення у центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів.

Уповноважені центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів, посадові особи протягом п'яти робочих днів з дати вхідної реєстрації повідомлення про початок туроператорської діяльності у центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів, вносять відомості про суб'єкта господарювання, який подав таке повідомлення, до Єдиного туристичного реєстру, що оприлюднюється на порталі Єдиного туристичного реєстру.

Суб'єкт господарювання набуває право на провадження туроператорської діяльності з дати внесення відомостей про суб'єкта господарювання, який подав таке повідомлення, до Єдиного туристичного реєстру уповноваженою центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів, посадовою особою.

Відповідальність за достовірність і повноту відомостей, зазначених у повідомленні про початок здійснення туроператорської діяльності покладається на суб'єкта господарювання, який подав таке повідомлення.

3. У разі виявлення суб'єктом господарювання помилки у поданому повідомленні про початок здійснення туроператорської діяльності такий суб'єкт господарювання має право протягом десяти робочих днів після подання повідомлення подати до центрального органу виконавчої влади, що реалізує

державну політику у сфері туризму та курортів, виправлені (достовірні) дані щодо інформації, яка потребує змін.

Інформація не вважається недостовірною або поданою не в повному обсязі, якщо суб'єкт господарювання протягом десяти робочих днів після подання повідомлення про початок здійснення туроператорської діяльності подав виправлені дані до відповідного органу.

Уповноважені центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів, посадові особи протягом п'яти робочих днів з дати отримання виправлених (достовірних) даних щодо інформації, яка потребує змін, вносять відповідні зміни до Єдиного туристичного.

4. У разі зміни відомостей, зазначених у поданому повідомленні про початок здійснення туроператорської діяльності, суб'єкт господарювання зобов'язаний подати до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів, відповідне повідомлення у порядку, визначеному частиною третьою цієї статті, протягом десяти робочих днів з дня настання таких змін.

Уповноважені центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів, посадові особи протягом п'яти робочих днів з дати отримання інформації про зміну відомостей вносять відповідні зміни до Єдиного туристичного реєстру.

5. Виключення з Єдиного туристичного реєстру здійснюється уповноваженими центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів, посадовими особами на підставі заяви суб'єкта господарювання про виключення з реєстру, підписаної керівником, або особою, яка може вчиняти дії від імені суб'єкта господарювання.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів, має право виключити суб'єкта господарювання з Єдиного туристичного реєстру у разі:

- 1) подання повідомлення особою, яка не має на це повноважень;
- 2) невідповідності відомостей, зазначених у повідомленні про початок здійснення туроператорської діяльності, відомостям, що містяться в Єдиному туристичному реєстрі чи інших державних інформаційних системах, використання яких передбачено Законом;
- 3) припинення діяльності юридичної особи на підставі даних Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань або у разі відсутності суб'єкта господарювання у такому реєстрі.
- 4) порушення вимог щодо фінансового забезпечення та вимоги щодо провадження виключної діяльності;
- 5) неподання без поважних причин, протягом трьох місяців після завершення встановленого цим Законом строку, звіту про туристичну діяльність.

Продовження здійснення туристичної діяльності без подання повідомлення про зміну відомостей, що зазначаються у Єдиному туристичному реєстрі, забороняється.

6. За зверненням суб'єкта господарювання уповноважені центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів, посадові особи протягом трьох робочих днів надають (надсилають) йому в паперовій або електронній формі на безоплатній основі витяг з Єдиного туристичного реєстру на бланку центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів.

За подання повідомлення про початок здійснення туроператорської діяльності, подання повідомлення про внесення змін до відомостей, які зазначені у раніше поданому повідомленні, та внесення відомостей до Єдиного туристичного реєстру, плата не справляється.

Стаття 17. Здійснення туроператорської діяльності

1. Керівник туроператора, його філії, іншого відокремленого підрозділу повинен мати вищу освіту, що підтверджується документом про вищу освіту, стаж роботи у сфері туризму не менше трьох років або вищу освіту у сфері туризму за першим (бакалаврським), другим (магістерським), третім (освітньо-науковим/освітньо-творчим) або науковим рівнями вищої освіти, що підтверджується документом про вищу освіту.

Кваліфікаційні вимоги до керівника туроператора, його філії, іншого відокремленого підрозділу визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері туризму та курортів.

2. Керівником туроператора не може бути особа:

1) яка в установленому законом порядку визнана недієздатною або дієздатність якої обмежена;

2) яка має судимість за злочини у сфері туристичної діяльності, не знятої або непогашеної в установленому законом порядку;

3) позбавлена права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю згідно з вироком суду, що триває;

4) з якою розірвано трудовий договір за статтями 40 (пункти 2 (в частині недостатньої кваліфікації у сфері туризму), 3 (у сфері туризму), 8), 41 (пункти 1 – 2) Кодексу законів про працю України (протягом останніх п'яти років);

5) щодо якої накладення адміністративного стягнення на підставі частини першої статті 164 Кодексу України про адміністративні правопорушення в частині провадження господарської діяльності без одержання ліцензії на провадження туроператорської діяльності або без подання повідомлення про початок здійснення господарської діяльності (застосовується протягом трьох років з дня настання такої події).

3. Туроператор може провадити турагентську діяльність.

4. Суб'єкт господарювання зобов'язаний провадити туроператорську діяльність виключно в межах місць провадження такої діяльності, які повинні відповідати таким вимогам:

1) мати інформаційну вивіску або інформаційну табличку із зазначенням повного найменування суб'єкта туристичної діяльності;

2) бути забезпеченим засобами телефонного зв'язку, доступом до Інтернету, програмним забезпеченням, оргтехнікою, обсяг, кількість та достатність яких визначається керівником суб'єкта туристичної діяльності;

3) при вході до місця провадження діяльності має бути розміщено інформацію про режим роботи;

4) вхід до місця провадження діяльності повинен бути пристосований до потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

5. Туроператор на своєму веб-сайті зобов'язаний розмістити у довільній формі інформацію щодо:

туристичних агентів, які провадять посередницьку діяльність з реалізації комплексу туристичних послуг, розробленого туроператором (повне найменування юридичної особи або прізвище, ім'я (за наявності), по батькові фізичної особи - підприємця, строк дії агентського договору, реквізити установи, що надала фінансове забезпечення);

діючі договори на туристичне обслуговування, укладені безпосередньо туроператором та/або через турагентів, із зазначенням країни тимчасового перебування.

Туроператор повинен забезпечити оновлення зазначеної інформації не пізніше робочого дня, що настає за днем укладення агентського договору або договору на туристичне обслуговування, та її розміщення на своєму веб-сайті протягом року.

Стаття 18. Договір на туристичне обслуговування

1. За договором на туристичне обслуговування одна сторона (туроператор, який укладає договір безпосередньо або через турагента) зобов'язується надати за замовленням іншої сторони (туриста) комплекс туристичних послуг (туристичний пакет), а турист зобов'язується оплатити його.

Договір на туристичне обслуговування є публічним договором.

Всі розрахунки за договорами на туристичне обслуговування між суб'єктами туристичної діяльності здійснюються в безготівковій формі виключно з рахунків таких суб'єктів.

Договір на туристичне обслуговування укладається в письмовій формі відповідно до вимог цього Закону, а у разі укладення його в електронній формі також відповідно до вимог Закону України «Про електронну комерцію».

Всі умови договору на туристичне обслуговування мають бути повідомлені туристу до моменту укладання такого договору з наданням копій цих умов. Ця вимога не повинна перешкоджати прийняттю рішення про замовлення послуг або укладання договору на туристичне обслуговування в останній момент.

2. У договорі на туристичне обслуговування зазначаються істотні умови договору:

1) повне найменування, адреса (місцезнаходження), поштова адреса туроператора та/або турагента;

2) прізвище, ім'я та по батькові (за наявності) туриста, паспортні дані;

3) розмір фінансового забезпечення, номер, дата і строк дії договору страхування цивільної відповідальності туроператора (турагента) або гарантії, найменування, адресу (місцезнаходження) і поштову адресу установи, що надала фінансове забезпечення;

4) строк перебування у місці надання туристичних послуг із зазначенням дат початку та закінчення туристичного обслуговування;

5) характеристика транспортних засобів, що здійснюють перевезення, зокрема їх вид, а також дата, час і місце відправлення та повернення (якщо перевезення входить до складу туристичного пакету);

6) готелі та інші засоби тимчасового розміщення, їх місце розташування, категорія;

7) тип харчування;

8) мінімальна кількість туристів у групі (у разі потреби) та у зв'язку з цим триденний строк інформування споживача туристичних послуг про те, що туристична подорож не відбудеться через недобір групи;

9) програма туристичного обслуговування;

10) види екскурсійного обслуговування та інші послуги, включені до вартості туристичного пакету;

11) інші суб'єкти туристичної діяльності (їх місцезнаходження та реквізити), які надають туристичні послуги, включені до туристичного пакету;

12) інформація про страховика, від імені якого туроператором або турагентом укладено договір страхування медичних витрат, від нещасного випадку та витрат пов'язаних з поверненням до України туриста;

13) правила в'їзду до країни (місця) тимчасового перебування та перебування там;

14) вартість туристичного обслуговування (загальну та в розрізі окремих послуг), порядок оплати, можливість перегляду ціни у разі необхідності врахування зміни тарифів на транспортні послуги, запровадження нових або підвищення діючих ставок податків і зборів та інших обов'язкових платежів, зміни курсу гривні до іноземної валюти, в якій виражена вартість туристичного пакету, вартість окремих послуг (приземлення, посадка/висадка в портах та аеропортах, туристичні податки), якщо ці витрати не входять до складу туристичного пакету;

15) форма розрахунку;

16) окремі вимоги туриста, які були узгоджені з туроператором та/або турагентом під час бронювання/замовлення послуг;

17) відомості про порядок і строки пред'явлення туристом вимог про виплату страхового відшкодування за договором страхування туроператора або вимог про сплату грошової суми за гарантією, а також інформація про підстави для здійснення таких виплат за договором страхування туроператора та/або гарантією.

3. Туроператор повинен видати туристу безпосередньо або через турагента договір на туристичне обслуговування.

При оплаті за договором на туристичне обслуговування туроператором (турагентом) оформляється та видається туристу розрахунковий документ (квитанція, касовий чек), що підтверджує внесення ним до каси туроператора (турагента) вартості туристичних послуг, обумовлених цим договором.

Якщо турист сплачує вартість туристичних послуг за договором на туристичне обслуговування через банківську установу або з використанням електронних платіжних засобів, оформлення платіжного документа туроператором (турагентом) не здійснюється.

Зміна ціни туристичного пакету після укладення договору на туристичне обслуговування допускається лише у разі необхідності врахування зміни тарифів на транспортні послуги, запровадження нових або підвищення діючих ставок податків і зборів та інших обов'язкових платежів, зміни комерційного курсу гривні до іноземної валюти, в якій виражена ціна туристичного пакету.

Зміна ціни туристичного пакету можлива не пізніше як за 20 днів до початку туристичної подорожі. При цьому збільшення ціни туристичного пакету не може перевищувати п'яти відсотків його початкової ціни. У разі якщо ціна туристичного пакету вища за початкову ціну на п'ять відсотків, турист має право відмовитися від виконання договору, а туроператор (турагент) зобов'язаний повернути йому раніше сплачену суму.

Сплата рахунків за окремі частини послуги того ж самого туристичного пакету не звільняє туроператора або турагента від зобов'язань, накладених цим Законом.

4. Кожна із сторін договору на туристичне обслуговування до початку туристичної подорожі може вимагати внесення змін до цього договору або його розірвання у зв'язку із зміною істотних умов договору та обставин, якими вони керувалися під час укладення договору, зокрема у разі:

погіршення умов туристичної подорожі, зміни її строків;

непередбаченого підвищення тарифів на транспортні послуги;

запровадження нових або підвищення діючих ставок податків і зборів, інших обов'язкових платежів;

зміни курсу гривні до іноземної валюти, в якій виражена ціна туристичного пакету;

домовленості сторін.

Туроператор (турагент) зобов'язаний не пізніше як через один день з дня, коли йому стало відомо про зміну обставин, якими сторони керувалися під час укладення договору на туристичне обслуговування, та не пізніше як за три дні до початку туристичної подорожі повідомити туриста про таку зміну обставин з метою надання йому можливості відмовитися від виконання договору без відшкодування шкоди туроператору (турагенту) або внести зміни до договору, змінивши ціну туристичного обслуговування.

Туроператор або турагент вправі відмовитися від виконання договору лише за умови повного відшкодування замовникові збитків, підтверджених у встановленому порядку та заподіяних внаслідок розірвання договору, крім випадку, якщо це відбулося з вини туриста.

Турист вправі відмовитися від виконання договору на туристичне обслуговування до початку туристичної подорожі за умови відшкодування туроператору (турагенту) фактично здійснених ним документально підтверджених витрат, пов'язаних із відмовою.

6. Якщо під час виконання договору на туристичне обслуговування туроператор не в змозі надати частину туристичного пакету, щодо якого відповідно до договору на туристичне обслуговування сторони досягли згоди, туроператор повинен з метою продовження туристичного обслуговування вжити альтернативних заходів без покладення додаткових витрат на туриста, а в разі потреби відшкодувати йому різницю між запропонованими послугами і тими, які були надані. У разі неможливості здійснення таких заходів або відмови туриста від них туроператор зобов'язаний надати йому без додаткової оплати еквівалентний транспорт для повернення до місця відправлення або іншого місця, на яке погодився турист, а також відшкодувати повну вартість ненаданих

туроператором туристичних послуг і виплатити компенсацію у розмірі, визначеному в договорі за домовленістю сторін протягом тридцяти календарних днів з дати початку туристичної подорожі.

Туроператор несе перед туристом відповідальність за невиконання або неналежне виконання умов договору на туристичне обслуговування, крім випадків, якщо:

невиконання або неналежне виконання умов договору на туристичне обслуговування сталося з вини туриста;

невиконання або неналежне виконання умов договору на туристичне обслуговування сталося з вини третіх осіб, не пов'язаних з наданням послуг, зазначених у цьому договорі, та жодна із сторін про їх настання не знала і не могла знати заздалегідь;

невиконання або неналежне виконання умов договору на туристичне обслуговування сталося внаслідок настання форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили) або є результатом подій, які туроператор (турагент) та інші суб'єкти туристичної діяльності, які надають туристичні послуги, включені до туристичного пакету, не могли передбачити.

Договір на туристичне обслуговування може передбачати компенсацію у разі спричинення шкоди туристу невиконанням або неналежним виконанням туристичних послуг, включених до туристичного пакету, відповідно до міжнародних конвенцій, що регламентують надання таких послуг.

Туроператор несе відповідальність перед туристом за невиконання або неналежне виконання зобов'язань за договором на туристичне обслуговування, укладеним турагентом як від імені туроператора, так і від свого імені.

9. Просування і реалізація туристичного пакету турагентом здійснюються на підставі агентського договору, що укладається між туроператором і турагентом.

У договорі, що укладається між туроператором і турагентом, повинні міститися:

- 1) умови просування та реалізації турагентом туристичного пакету;
- 2) повноваження турагента на укладення договорів з туристом від імені туроператора;
- 3) умова, що передбачає можливість (неможливість) укладення турагентом субагентських договорів;
- 4) порядок взаємодії туроператора і турагента у разі пред'явлення їм претензій туристом за договором на туристичне обслуговування;

5) умова, що передбачає можливість здійснення виплат туристу страхового відшкодування за договором страхування або сплати грошової суми по гарантії у разі укладення договору на туристичне обслуговування між туристом і турагентом;

б) взаємна відповідальність туроператора і турагента, а також відповідальність кожної зі сторін перед споживачем туристичних послуг за неподання або подання недостовірної інформації про туристичний пакет, за невиконання або неналежне виконання зобов'язань за договором на туристичне обслуговування.

Туроператор зобов'язаний розміщувати інформацію про турагентів, які здійснюють просування і реалізацію туристичного пакету, сформованого туроператором, на своєму офіційному веб-сайті в мережі Інтернет.

Інші права і обов'язки, відповідальність сторін та інші умови договору між туроператором і турагентом визначаються відповідно до загальних положень про агентський договір, якщо інше не передбачено договором, укладеним між ними, а також цим Законом.

При реалізації турагентом туристичного пакету в договорі про надання туристичного обслуговування з туристом повинно міститися посилання на туроператора, що сформував туристичний пакет, у тому числі на способи зв'язку з туроператором (номери телефонів, факсів, адреса веб-сайту, адреса електронної пошти та інші відомості).

Якість туристичних послуг має відповідати умовам договору на туристичне обслуговування, порядок і способи захисту порушених прав туристів визначаються Законом України «Про захист прав споживачів».

Відповідальність за шкоду, заподіяну життю, здоров'ю та майну туриста, встановлюється законом, якщо договором на туристичне обслуговування не передбачена більша відповідальність туроператора.

Стаття 19. Організація діяльності турагентів

1. Право на здійснення турагентської діяльності суб'єкт господарювання набуває шляхом подання до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів, повідомлення про початок здійснення турагентської діяльності.

Здійснення турагентської діяльності та використання у своїй назві слів «турагент», «турагентство» без подання повідомлення про початок здійснення турагентської діяльності забороняється.

У повідомленні про початок здійснення турагентської діяльності зазначаються:

2) повне найменування юридичної особи або прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) фізичної особи - підприємця;

3) код за Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань - для юридичної особи або реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку в паспорті) - для фізичних осіб - підприємців;

4) місцезнаходження - для юридичної особи або місце проживання - для фізичної особи - підприємця;

5) місце провадження турагентської діяльності;

6) контактні дані: номери телефону, факсу, електронна адреса, адреса офіційної сторінки в мережі Інтернет (за наявності);

7) інформація щодо фінансового забезпечення турагента;

8) освітньо-кваліфікаційний рівень, стаж роботи керівника;

Форма повідомлення про початок здійснення турагентської діяльності визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері туризму та курортів.

2. Повідомлення про початок здійснення турагентської діяльності подається суб'єктом господарювання до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів через портал Єдиного туристичного реєстру або Єдиний державний веб-портал електронних послуг.

Суб'єкт господарювання набуває право на провадження турагентської діяльності з дати подання повідомлення про початок здійснення турагентської діяльності до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів.

Датою подання повідомлення про початок здійснення турагентської діяльності вважається дата вхідної реєстрації такого повідомлення у центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів.

Відповідальність за достовірність і повноту відомостей, зазначених у повідомленні про початок здійснення турагентської діяльності покладається на суб'єкта господарювання, який подав таке повідомлення.

Уповноважені центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів, посадові особи протягом п'яти робочих днів з дати вхідної реєстрації повідомлення про початок турагентської діяльності у центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну

політику у сфері туризму та курортів, вносять відомості про суб'єкта господарювання, який подав таке повідомлення, до Єдиного туристичного реєстру, що оприлюднюється на порталі Єдиного туристичного реєстру.

3. У разі виявлення суб'єктом господарювання помилки у поданому повідомленні про початок здійснення турагентської діяльності такий суб'єкт господарювання має право протягом десяти робочих днів після подання повідомлення подати до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів, виправлені (достовірні) дані щодо інформації, яка потребує змін.

Інформація не вважається недостовірною або поданою не в повному обсязі, якщо суб'єкт господарювання протягом десяти робочих днів після подання повідомлення про початок здійснення турагентської діяльності подав виправлені дані до відповідного органу.

Уповноважені центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів, посадові особи протягом п'яти робочих днів з дати отримання виправлених (достовірних) даних щодо інформації, яка потребує змін, вносять відповідні зміни до Єдиного туристичного.

4. У разі зміни відомостей, зазначених у поданому повідомленні про початок здійснення турагентської діяльності, суб'єкт господарювання зобов'язаний подати до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів, відповідне повідомлення у порядку, визначеному частиною третьою цієї статті, протягом десяти робочих днів з дня настання таких змін.

Уповноважені центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів, посадові особи протягом п'яти робочих днів з дати отримання інформації про зміну відомостей вносять відповідні зміни до Єдиного туристичного реєстру.

5. Виключення з Єдиного туристичного реєстру здійснюється уповноваженими центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів, посадовими особами на підставі заяви суб'єкта господарювання про виключення з реєстру, підписаної керівником, або особою, яка може вчиняти дії від імені суб'єкта господарювання.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів, має право виключити суб'єкта господарювання з Єдиного туристичного реєстру у разі:

подання повідомлення особою, яка не має на це повноважень;

невідповідності відомостей, зазначених у повідомленні про початок здійснення турагентської діяльності, відомостям, що містяться в Єдиному

туристичному реєстрі чи інших державних інформаційних системах, використання яких передбачено Законом;

припинення діяльності юридичної особи чи фізичної особи - підприємця на підставі даних Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань або у разі відсутності суб'єкта господарювання у такому реєстрі..

порушення вимог щодо фінансового забезпечення;

неподання без поважних причин, протягом трьох місяців після завершення встановленого цим Законом строку, звіту про туристичну діяльність.

Продовження здійснення туристичної діяльності без подання повідомлення про зміну відомостей, що зазначаються у Єдиному туристичному реєстрі, забороняється.

6. За зверненням суб'єкта господарювання уповноважені центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів, посадові особи протягом трьох робочих днів надають (надсилають) йому в паперовій або електронній формі на безоплатній основі витяг з Єдиного туристичного реєстру на бланку центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів.

За подання повідомлення про початок здійснення турагентської діяльності, подання повідомлення про внесення змін до відомостей, які зазначені у раніше поданому повідомленні, та внесення відомостей до Єдиного туристичного реєстру, плата не справляється.

7. Суб'єкт господарювання зобов'язаний провадити турагентську діяльність виключно в межах місць провадження такої діяльності.

Стаття 20. Організація діяльності фахівців туристичного супроводу

1. Організація діяльності фахівців туристичного супроводу забезпечується відповідно до рішення виконавчого органу міських, районних у містах, сільських, селищних рад, у тому числі об'єднаних територіальних громад, який затверджує порядок туристичного супроводу та кваліфікаційні вимоги до фахівців туристичного супроводу, за місцем здійснення такого супроводу.

У разі прийняття відповідним виконавчим органом місцевого самоврядування рішення про організацію діяльності фахівців туристичного супроводу право на здійснення діяльності у сфері туристичного супроводу суб'єкт господарювання набуває шляхом подання до органу місцевого самоврядування, за місцем здійснення такої діяльності, повідомлення про початок здійснення діяльності у сфері туристичного супроводу.

У повідомленні про початок здійснення діяльності у сфері туристичного супроводу зазначаються:

- 1) прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) фізичної особи - підприємця;
- 2) реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку в паспорті) - для фізичних осіб - підприємців;
- 3) місце проживання;
- 4) контактні дані: номери телефону, факсу, електронна адреса, адреса офіційної сторінки в мережі Інтернет (за наявності);
- 5) освітньо-кваліфікаційний рівень, стаж роботи, відповідність кваліфікаційним вимогам необхідним для провадження діяльності у сфері туристичного супроводу;

Примірна форма повідомлення про початок здійснення діяльності у сфері туристичного супроводу та бейджу фахівця туристичного супроводу визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері туризму та курортів.

2. Повідомлення про початок здійснення діяльності у сфері туристичного супроводу подається суб'єктом господарювання до виконавчого органу місцевого самоврядування, за місцем провадження такої діяльності через портал Єдиного туристичного реєстру або Єдиний державний веб-портал електронних послуг.

Суб'єкт господарювання набуває право на провадження діяльності у сфері туристичного супроводу з дати подання повідомлення про початок здійснення діяльності у сфері туристичного супроводу до виконавчого органу місцевого самоврядування, за місцем провадження такої діяльності.

Датою подання повідомлення про початок здійснення діяльності у сфері туристичного супроводу вважається дата вхідної реєстрації такого повідомлення у виконавчому органі місцевого самоврядування, за місцем здійснення такої діяльності.

Відповідальність за достовірність і повноту відомостей, зазначених у повідомленні про початок здійснення діяльності у сфері туристичного супроводу покладається на суб'єкта господарювання, який подав таке повідомлення.

Уповноважені виконавчим органом місцевого самоврядування, посадові особи протягом п'яти робочих днів з дати вхідної реєстрації повідомлення про початок діяльності у сфері туристичного супроводу, вносять відомості про суб'єкта господарювання, який подав таке повідомлення, до Єдиного туристичного реєстру.

3. У разі виявлення суб'єктом господарювання помилки у поданому повідомленні про початок здійснення діяльності у сфері туристичного супроводу такий суб'єкт господарювання має право протягом десяти робочих днів після подання повідомлення подати до виконавчого органу місцевого самоврядування, виправлені (достовірні) дані щодо інформації, яка потребує змін.

Інформація не вважається недостовірною або поданою не в повному обсязі, якщо суб'єкт господарювання протягом десяти робочих днів після подання повідомлення про початок здійснення діяльності у сфері туристичного супроводу подав виправлені дані до відповідного органу.

Уповноважені посадові особи протягом п'яти робочих днів з дати отримання виправлених (достовірних) даних щодо інформації, яка потребує змін, вносять відповідні зміни до Єдиного туристичного.

4. У разі зміни відомостей, зазначених у поданому повідомленні про початок здійснення діяльності у сфері туристичного супроводу, суб'єкт господарювання зобов'язаний подати до виконавчого органу місцевого самоврядування, відповідне повідомлення у порядку, визначеному частиною другою цієї статті, протягом десяти робочих днів з дня настання таких змін.

Уповноважені, посадові особи протягом п'яти робочих днів з дати отримання інформації про зміну відомостей вносять відповідні зміни до Єдиного туристичного реєстру.

Виключення з Єдиного туристичного реєстру здійснюється уповноваженими виконавчим органом місцевого самоврядування, посадовими особами на підставі заяви суб'єкта господарювання про виключення з реєстру.

Виконавчий орган місцевого самоврядування, має право виключити суб'єкта господарювання з Єдиного туристичного реєстру у разі:

подання повідомлення особою, яка не має на це повноважень;

невідповідності відомостей, зазначених у повідомленні про початок здійснення діяльності у сфері туристичного супроводу, відомостям, що містяться в Єдиному туристичному реєстрі чи інших державних інформаційних системах, використання яких передбачено Законом;

припинення діяльності фізичної особи - підприємця на підставі даних Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань або у разі відсутності суб'єкта господарювання у такому реєстрі.

Інші підстави виключення фахівців туристичного супроводу з Єдиного туристичного реєстру можуть встановлюватись виконавчими органами місцевого самоврядування.

Суб'єкт господарювання зобов'язаний провадити діяльність у сфері туристичного супроводу виключно в межах місць провадження такої діяльності.

Типовий порядок здійснення туристичного супроводу визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері туризму та курортів.

5. У разі прийняття відповідним виконавчим органом місцевого самоврядування рішення про організацію діяльності фахівців туристичного супроводу за зверненням суб'єкта господарювання уповноважені виконавчим органом місцевого самоврядування, посадові особи протягом трьох робочих днів надають (надсилають) йому бейдж на якому вказано особисті дані українською мовою та транслітеровані на англійську мову, унікальний ідентифікатор запису в Єдиному туристичному реєстрі, фотокартка, мови проведення екскурсії, якщо фахівець туристичного супроводу володіє іноземними мовами.

Фахівець туристичного супроводу, відомості про якого внесено до Єдиного туристичного реєстру, має право безоплатно відвідувати музеї, галереї, виставки, архіви державної та комунальної форм власності.

Для організації надання послуг туристичного супроводу групі туристів або екскурсантів туроператори (турагенти) зобов'язані користуватися послугами фахівців туристичного супроводу, відомості про яких внесено до Єдиного туристичного реєстру (у разі прийняття відповідним виконавчим органом місцевого самоврядування рішення про організацію діяльності фахівців туристичного супроводу).

Стаття 21. Організація діяльності закладів тимчасового розміщення

1. Право на здійснення діяльності з надання послуг тимчасового розміщення суб'єкт господарювання набуває шляхом подання до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів, повідомлення про початок здійснення діяльності з надання послуг тимчасового розміщення.

Здійснення діяльності з надання послуг тимчасового розміщення без подання повідомлення про початок здійснення діяльності з надання послуг тимчасового розміщення забороняється (крім спеціалізованих закладів розміщення).

У повідомленні про початок здійснення діяльності з надання послуг тимчасового розміщення зазначаються:

1) повне найменування юридичної особи або прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) фізичної особи - підприємця;

2) код за Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань - для юридичної особи або реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер

паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку в паспорті) - для фізичних осіб - підприємців;

3) місцезнаходження - для юридичної особи або місце проживання - для фізичної особи - підприємця;

4) місце провадження діяльності з надання послуг тимчасового розміщення;

5) контактні дані: номери телефону, факсу, електронна адреса, адреса офіційної сторінки в мережі Інтернет (за наявності); прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) керівника.

Форма повідомлення про початок здійснення діяльності з надання послуг тимчасового розміщення визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері туризму та курортів.

Таке повідомлення підписується керівником або особою, яка може вчиняти дії від імені суб'єкта господарювання.

2. Повідомлення про початок здійснення діяльності з надання послуг тимчасового розміщення подається суб'єктом господарювання до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів через портал Єдиного туристичного реєстру або Єдиний державний веб-портал електронних послуг.

Суб'єкт господарювання набуває право на провадження діяльності з надання послуг тимчасового розміщення з дати подання повідомлення про початок здійснення діяльності з надання послуг тимчасового розміщення до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів.

Датою подання повідомлення про початок здійснення діяльності з надання послуг тимчасового розміщення вважається дата вхідної реєстрації такого повідомлення у центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів.

Відповідальність за достовірність і повноту відомостей, зазначених у повідомленні про початок здійснення діяльності з надання послуг тимчасового розміщення покладається на суб'єкта господарювання, який подав таке повідомлення.

Уповноважені центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів, посадові особи протягом п'яти робочих днів з дати вхідної реєстрації повідомлення про початок діяльності з надання послуг тимчасового розміщення у центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів, вносять

відомості про суб'єкта господарювання, який подав таке повідомлення, до Єдиного туристичного реєстру, що оприлюднюється на порталі Єдиного туристичного реєстру.

3. У разі виявлення суб'єктом господарювання помилки у поданому повідомленні про початок здійснення діяльності з надання послуг тимчасового розміщення такий суб'єкт господарювання має право протягом десяти робочих днів після подання повідомлення подати до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів, виправлені (достовірні) дані щодо інформації, яка потребує змін.

Інформація не вважається недостовірною або поданою не в повному обсязі, якщо суб'єкт господарювання протягом десяти робочих днів після подання повідомлення про початок здійснення діяльності з надання послуг тимчасового розміщення подав виправлені дані до відповідного органу.

Уповноважені центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів, посадові особи протягом п'яти робочих днів з дати отримання виправлених (достовірних) даних щодо інформації, яка потребує змін, вносять відповідні зміни до Єдиного туристичного реєстру.

4. У разі зміни відомостей, зазначених у поданому повідомленні про початок здійснення діяльності з надання послуг тимчасового розміщення, суб'єкт господарювання зобов'язаний подати до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів, відповідне повідомлення у порядку, визначеному частиною третьою цієї статті, протягом десяти робочих днів з дня настання таких змін.

Уповноважені центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів, посадові особи протягом п'яти робочих днів з дати отримання інформації про зміну відомостей вносять відповідні зміни до Єдиного туристичного реєстру.

Виключення з Єдиного туристичного реєстру здійснюється уповноваженими центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів, посадовими особами на підставі заяви суб'єкта господарювання про виключення з реєстру, підписаної керівником, або особою, яка може вчиняти дії від імені суб'єкта господарювання.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів, має право виключити суб'єкта господарювання з Єдиного туристичного реєстру у разі:

подання повідомлення особою, яка не має на це повноважень;

невідповідності відомостей, зазначених у повідомленні про початок здійснення діяльності з надання послуг тимчасового розміщення, відомостям, що

містяться в Єдиному туристичному реєстрі чи інших державних інформаційних системах, використання яких передбачено Законом;

припинення діяльності юридичної особи чи фізичної особи - підприємця на підставі даних Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань або у разі відсутності суб'єкта господарювання у такому реєстрі..

неподання без поважних причин, протягом одного місяця після завершення терміну встановленого цим Законом звіту про туристичну діяльність.

Продовження здійснення туристичної діяльності без подання повідомлення про зміну відомостей, що зазначаються у Єдиному туристичному реєстрі, забороняється.

5. За зверненням суб'єкта господарювання уповноважені центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів, посадові особи протягом трьох робочих днів надають (надсилають) йому в паперовій або електронній формі на безоплатній основі витяг з Єдиного туристичного реєстру на бланку центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів.

За подання повідомлення про початок здійснення діяльності з надання послуг тимчасового розміщення, подання повідомлення про внесення змін до відомостей, які зазначені у раніше поданому повідомленні, та внесення відомостей до Єдиного туристичного реєстру, плата не справляється.

Суб'єкт господарювання зобов'язаний провадити діяльність з надання послуг тимчасового розміщення виключно в межах місця провадження такої діяльності.

6. При поданні повідомлення про початок здійснення діяльності, або в будь-який інший час суб'єкт туристичної діяльності, який надає послуги з тимчасового розміщення, має право заявити (повідомити) про відповідність певній категорії готелю, в якому ним надаються такі послуги.

Готелям на підставі критеріїв оцінки колективних засобів розміщування на відповідність певній категорії присвоюються категорії «п'ять зірок», «чотири зірки», «три зірки», «дві зірки», «одна зірка». Інформація про присвоєння певної категорії колективним засобам розміщування вноситься до Єдиного туристичного реєстру.

Критерії оцінки готелю на відповідність певній категорії та порядок їх застосування затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері туризму та курортів.

Єдиною підставою для використання знака категорії готелю є наявність у Єдиному туристичному реєстрі інформації про присвоєння категорії такому засобу розміщування.

Здійснювати рекламні заходи та розміщувати інформацію щодо закладу тимчасового розміщення, відомості щодо якого відсутні в Єдиному туристичному реєстрі, у системах інтернет-бронювання житла забороняється. Оператор системи інтернет-бронювання житла несе відповідальність за розміщення та оприлюднення інформації щодо закладу тимчасового розміщення відомості щодо якого відсутні у Єдиному туристичному реєстрі.

Забороняється надавати послуги з розміщення без реєстрації повідомлення та здійснювати іншу діяльність, яка відповідно до закону може здійснюватися лише за наявності відповідної категорії.

Будівлі, споруди закладів тимчасового розміщення та територія, на якій розташовані такі заклади, повинні відповідати будівельним нормам, стандартам і правилам.

У разі якщо діючі готелі та територія, на якій розташовані такі заклади, номерний фонд готелів неможливо повністю пристосувати для потреб осіб з інвалідністю, здійснюється їх розумне пристосування з урахуванням універсального дизайну.

Стаття 22. Договір на готельне обслуговування

1. За договором на готельне обслуговування одна сторона (готель або інший суб'єкт, що надає послуги з розміщення) зобов'язується за дорученням іншої сторони (проживаючого) надати послуги по тимчасовому розміщенню (ночівлі) у спеціально обладнаному жиллому приміщенні (номері), виконати або організувати виконання інших визначених договором на готельне обслуговування послуг, пов'язаних з тимчасовим розміщенням, а проживаючий зобов'язується сплатити за ці послуги встановлену плату.

До послуг, пов'язаних з тимчасовим розміщенням, належать послуги з обслуговування жилого приміщення (номера), харчування (ресторанного обслуговування), із збереження майна і багажу проживаючого, а також інші послуги, надані залежно від категорії готелю.

До відносин за договором на готельне обслуговування застосовуються норми цивільного законодавства, цей Закон, законодавство з питань захисту прав споживачів та інші нормативно-правові акти, прийняті відповідно до них. Цей Закон застосовується при наданні готельного обслуговування в мотелях, будинках відпочинку, санаторіях, пансіонатах, а також інших місцях, призначених для розміщення громадян.

Готель або інший суб'єкт, що надає послуги з розміщення, зобов'язаний до укладення договору надати необхідну і достовірну інформацію про послуги з

готельного обслуговування, їх види і особливості, про порядок і терміни оплати послуг готелю та надати проживаючому на його прохання інші пов'язані із договором і відповідним готельним обслуговуванням відомості, а також іншу інформацію, передбачену законодавством про захист прав споживачів.

Договір на готельне обслуговування укладається як шляхом укладення письмового договору, так і шляхом прийняття готелем заявки на бронювання за допомогою поштового, телефонного чи іншого зв'язку, що дозволяє достовірно встановити особу, від якої надходить заявка. У разі прийняття заявки договір на готельне обслуговування вважається укладеним з моменту отримання підтвердження готелю про прийняття замовлення та вказівки можливого початку надання готельного обслуговування з визначеного часу.

2. Відповідальність за шкоду, заподіяну життю, здоров'ю чи майну проживаючого, визначається відповідно до цивільного законодавства, якщо договором на готельне обслуговування не передбачена підвищена відповідальність готелю.

Права й обов'язки, відповідальність сторін та інші умови договору між туроператором (турагентом) та готелем чи іншим суб'єктом, що надає послуги з розміщення, визначаються загальними положеннями про агентський договір, якщо інше не передбачено договором між ними та цим Законом.

Розділ IV

ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ СУБ'ЄКТІВ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ТУРИСТІВ

Стаття 23. Права та обов'язки суб'єктів туристичної діяльності

1. Суб'єкти туристичної діяльності мають право:

виробляти і реалізовувати туристичні послуги згідно із законодавством;

вносити пропозиції щодо охорони туристичних ресурсів України, їх збереження та відновлення, порядку використання;

вносити пропозиції щодо вдосконалення освітніх програм з професійного навчання в галузі туризму, підвищення рівня професійної підготовки працівників і фахівців у галузі туризму;

на встановлення готелям власниками яких вони є, відповідної категорії;

на отримання в установленому порядку інформації, необхідної для здійснення їх діяльності, в органах державної влади та органах місцевого самоврядування;

брати в установленому порядку участь у розробці Стратегії та програм розвитку туризму;

визначати та оприлюднювати шляхом опублікування загальні умови типового (публічного) договору на надання туристичних послуг;

визначати мінімальну кількість туристів (екскурсантів) у групі;

на відшкодування збитків, заподіяних внаслідок незаконних рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб чи заподіяних суб'єктами туристичної діяльності.

2. Суб'єкти туристичної діяльності зобов'язані:

проводити діяльність у сфері туризму лише за умови дотримання вимог встановлених цим Законом;

залучати до надання туристичних послуг осіб, які відповідають встановленим законодавством відповідним кваліфікаційним вимогам;

надавати туристам необхідну і достовірну інформацію про туристичні послуги, права, обов'язки та правила поведінки туристів (екскурсантів), умови страхування, порядок відшкодування завданих збитків, умови відмови від послуг, правила візового митного режиму, перетинання державного кордону та іншу інформацію, передбачену цим Законом;

надавати туристичні послуги в обсягах та в терміни, обумовлені договором;

виконувати вимоги закону щодо забезпечення безпеки туристів, охорони туристичних ресурсів України та довкілля;

вести облікову та іншу визначену законодавством документацію, надавати в установленому порядку бухгалтерську та статистичну звітність;

відшкодовувати в установленому порядку збитки, завдані туристам (екскурсантам), іншим особам та довкіллю.

Стаття 24. Звітність суб'єктів туристичної діяльності

1. Суб'єкти туристичної діяльності зобов'язані вести бухгалтерський облік, фінансову та статистичну звітність, бути зареєстрованим в органах доходів і зборів та сплачувати до бюджету обов'язкові платежі відповідно до закону.

2. Суб'єкти туристичної діяльності, щороку до 20 лютого подають центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів, в письмовій чи в електронній формі звіт про туристичну діяльність за попередній рік. Порядок подання та форма звіту про туристичну діяльність затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері туризму та курортів.

Стаття 25. Права та обов'язки туристів

1. Туристи мають право на:

реалізацію закріплених Конституцією України прав громадян на відпочинок, свободу пересування, відновлення і зміцнення здоров'я, на безпечне для життя і здоров'я довкілля, задоволення духовних потреб, захист і повагу людської гідності;

необхідну і достовірну інформацію про правила в'їзду до країни (місця) тимчасового перебування, а також виїзду з країни (місця) тимчасового перебування і перебування там, про звичаї місцевого населення, пам'ятки природи, історії, культури та інші об'єкти туристичного показу, що знаходяться під особливою охороною, стан навколишнього середовища;

інформацію про суб'єкта, що здійснює підприємницьку діяльність у галузі туризму, інших документів, наявність яких передбачена законодавством;

отримання обов'язкової інформації, що передує укладенню договору;

отримання туристичних послуг, передбачених договором;

особисту безпеку, захист життя, здоров'я, прав споживача, а також майна;

одержання відповідної медичної допомоги;

відшкодування матеріальних і моральних збитків у разі невиконання або неналежного виконання умов договору;

сприяння з боку органів державної влади України в одержанні правових та інших видів допомоги, а громадяни України також і за її межами;

реалізацію інших прав.

2. Туристи зобов'язані:

не порушувати права та законні інтереси інших осіб, вимоги законів, які діють на території країни перебування;

виконувати митні, прикордонні, санітарні та інші правила;

поважати політичний та соціальний устрій, традиції, звичаї, релігійні вірування країни (місця) перебування;

зберігати довкілля, дбайливо ставитися до об'єктів природи та культурної спадщини в країні (місці) тимчасового перебування;

дотримуватися умов і правил, передбачених договором про надання туристичних послуг;

надавати персональну інформацію в обсязі, необхідному для реалізації туристичного продукту;

дотримуватися під час подорожі правил особистої безпеки;

відшкодувати збитки, завдані їх неправомірними діями.

Виконувати інші обов'язки, передбачені законодавством України та законодавством країни тимчасового перебування.

Розділ V

БЕЗПЕКА ТУРИЗМУ

Стаття 26. Забезпечення безпеки туризму

визначає порядок організації рятувальних команд і порядок вжиття рятувальних заходів;

визначає порядок та умови надання екстреної допомоги туристам;

1. Безпека туризму - сукупність факторів, що характеризують соціальний, економічний, правовий та інший стан забезпечення прав і законних інтересів громадян, юридичних осіб та держави.

2. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи в межах своїх повноважень вживають заходів, спрямованих на:

забезпечення закріплених Конституцією України прав громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля при здійсненні туристичних подорожей, захист громадян України за її межами;

забезпечення особистої безпеки туристів, збереженість їх майна, незавдання шкоди довкіллю;

інформування суб'єктів туристичної діяльності про загрозу безпеці туристів у країні (місці) тимчасового перебування;

надання необхідної допомоги туристам, які опинилися у надзвичайній ситуації;

забезпечення туристам (екскурсантам) можливості безперешкодного одержання медичної, правової та інших видів невідкладної допомоги, доступу до засобів зв'язку;

заборонення використання туризму з метою незаконної міграції, сексуальної, трудової та інших видів експлуатації громадян;

охорону туристичних ресурсів України, встановлення гранично припустимих навантажень на об'єкти культурної спадщини та довкілля;

забезпечення безпеки об'єктів туристичних відвідувань з урахуванням ризику виникнення природних і техногенних катастроф та інших надзвичайних ситуацій тощо.

3. З метою забезпечення безпеки туристів суб'єкти туристичної діяльності, здійснюючи відповідний вид діяльності, зобов'язані:

інформувати туристів про можливі небезпеки під час подорожі, необхідність виконання загальнообов'язкових вимог та запобіжних чи попереджувальних заходів (медичних щеплень тощо);

створювати безпечні умови в місцях надання туристичних послуг, забезпечувати належне облаштування трас походів, прогулянок, екскурсій тощо;

забезпечувати спеціальні вимоги безпеки під час надання туристичних послуг з підвищеним ризиком (автомобільний, гірський, лижний, велосипедний, водний, мотоциклетний, пішохідний туризм, спелеотуризм тощо);

забезпечувати туристів кваліфікованими фахівцями туристичного супроводу, спеціальним спорядженням та інвентарем;

забезпечувати навчання туристів засобам профілактики і захисту від травм, попередження нещасних випадків та надання першої медичної допомоги;

забезпечувати надання оперативної допомоги особам, які постраждали під час подорожі, транспортування потерпілих;

оперативно інформувати органи місцевої влади та відповідальних осіб про надзвичайні ситуації, в яких опинилися туристи, подавати відомості про зниклих осіб.

3. Особи, які організують експлуатацію туристичних ресурсів, зобов'язані забезпечувати виконання вимог щодо охорони довкілля та охорони культурної спадщини, а також вживати заходів щодо забезпечення мінімізації або припинення шкідливого впливу на довкілля і соціально-культурне середовище та компенсувати завдані їм при цьому збитки.

Надання необхідної допомоги туристам, які опинилися у надзвичайній ситуації в межах території України, здійснюється спеціалізованими державними, комунальними та приватними службами, а також рятувальними командами, що утворюються відповідно до законодавства.

Організація рятувальних команд і порядок здійснення рятувальних заходів, а також порядок та умови надання екстреної допомоги туристам визначаються Кабінетом Міністрів України.

Держава забезпечує захист законних прав та інтересів іноземних туристів відповідно до законодавства та міжнародних договорів України.

Стаття 27. Захист інтересів українських туристів за межами України

1. Держава гарантує захист законних прав та інтересів громадян України, які здійснюють туристичні подорожі за кордон.

2. У разі виникнення надзвичайних ситуацій держава вживає заходів щодо захисту інтересів українських туристів за межами України, у тому числі заходів для їх евакуації з країни тимчасового перебування.

Стаття 28. Фінансове забезпечення виконання туроператором зобов'язань перед туристами

1. З метою забезпечення прав та законних інтересів громадян – споживачів туристичних послуг туроператор під час організації виїзного туризму зобов'язаний постійно мати ліквідне фінансове забезпечення своєї цивільної відповідальності перед туристами.

Виконання зобов'язань туроператора перед туристами забезпечується договором про надання фінансового забезпечення (банківська гарантія та/або договір страхування), укладеного відповідно з банком або страховиком.

2. Договір про надання фінансового забезпечення має передбачати, що у випадку невиконання туроператором (повністю або частково) зобов'язань перед туристом за договором на туристичне обслуговування, фінансова установа здійснює оплату витрат, пов'язаних з:

1) поверненням до України туриста, який перебуває поза межами України, та його проживання до такого повернення;

2) поверненням туристу оплаченої ним вартості туристичного продукту (авансових платежів) у випадку ненадання такого туристичного продукту, якщо подорож так і не почалася;

3) поверненням різниці між оплаченою вартістю і вартістю фактично наданих послуг, якщо подорож почалася, але послуги надані частково.

Договір про надання фінансового забезпечення може передбачати додаткові випадки невиконання туроператором (повністю або частково) зобов'язань перед туристом за договором на туристичне обслуговування.

3. Розмір фінансового забезпечення за договором визначається в євро за офіційним обмінним курсом Національного банку України станом на 31 грудня календарного року, який передує року отримання фінансового забезпечення.

Фінансове забезпечення встановлюється у розмірі 10% від загальної вартості послуг туристичного обслуговування, наданих туроператором за рік, що передує року отримання фінансового забезпечення.

Юридична особа вважається новоствореним туроператором, або таким, що не провадив діяльності лише за відсутності фактичних даних про реалізацію туристичного продукту у попередньому році під його торговою назвою, в тому числі іншими юридичними особами чи фізичними особами-підприємцями.

У разі, якщо вартість послуг туристичного обслуговування, наданих туроператором у поточному році, перевищує їх вартість за попередній рік, на підставі якої здійснювався розрахунок розміру фінансового забезпечення, такий туроператор зобов'язаний відповідно збільшити розмір свого фінансового забезпечення не пізніше ніж до кінця місяця, наступного за кварталом, у якому досягнуто таке перевищення.

Для новоствореного туроператора або такого, що не провадив діяльність, у році, що передує року отримання фінансового забезпечення, мінімальний

розмір фінансового забезпечення становить 50 000 євро за офіційним курсом Національного банку України станом на 31 грудня календарного року, який передує року отримання фінансового забезпечення.

Туроператор зобов'язаний протягом 24 год повідомити центральний орган виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері туризму та курортів в електронній формі про укладення та припинення дії договору про надання фінансового забезпечення.

Порядок, форми повідомлення про укладення та припинення дії договору про надання фінансового забезпечення встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері туризму та курортів.

Відомості про укладені та припинені договори про надання фінансового забезпечення туроператорів оприлюднюються на порталі Єдиного туристичного реєстру.

Туроператор повинен мати укладений договір про надання фінансового забезпечення на новий строк не пізніше ніж за 3 місяці до закінчення строку дії попереднього фінансового забезпечення.

Вжиття фінансовою установою, що надала фінансове забезпечення, заходів з виконання забезпеченого зобов'язання туроператора щодо повернення до України туриста, який перебуває поза межами України, та його проживання до такого повернення починається не пізніше 24 годин після:

звернення туроператора про неспроможність забезпечити проживання туриста, який перебуває поза межами України, та/або здійснити його повернення до України, у випадках, передбачених договором про надання фінансового забезпечення;

звернення туриста, який перебуває поза межами України, про неможливість зв'язатися з туроператором, який не забезпечив проживання та/або повернення туриста до України, у випадках, передбачених договором про надання фінансового забезпечення.

4. Фінансова установа, яка здійснила заходи у зв'язку з наданим нею фінансовим забезпеченням, отримує право на зворотну вимогу (регрес) до туроператора в розмірі понесених нею витрат.

Виконання зобов'язання туроператора перед фінансовою установою, що надала фінансове забезпечення, щодо зворотної вимоги (регресу) може забезпечуватися банківською гарантією та/або заставою та/або відкриттям безвідкличного акредитиву. Вид та умови такого забезпечення встановлюються договором про надання фінансового забезпечення.

У разі заподіяння туристу реальних збитків в зв'язку з ненаданням/неналежним наданням повністю або частково туристичної послуги за договором на туристичне обслуговування, що сталося внаслідок дій/бездіяльності туроператора та/або третіх осіб – надавачів послуг, включених

до туристичного пакету, туроператор зобов'язаний відшкодувати туристу розмір таких збитків протягом 5 календарних днів з моменту пред'явлення туристом відповідної вимоги.

Стаття 29. Страхування туристів при здійсненні туристичних поїздок

1. Страхування туристів (страхування медичних витрат, від нещасних випадків та витрат пов'язаних з поверненням до України туриста, який перебуває поза межами України, та його проживання до такого повернення) є обов'язковою умовою туроператорської діяльності і забезпечується туроператорами на основі договору доручення або агентського договору із страховиками. Туристи вправі самостійно укласти договори страхування медичних витрат, від нещасних випадків та витрат пов'язаних з поверненням до України туриста, який перебуває поза межами України, та його проживання до такого повернення. У цьому випадку вони зобов'язані завчасно підтвердити туроператору наявність укладених договорів страхування медичних витрат та від нещасних випадків на весь період туристичної подорожі випадків та витрат пов'язаних з поверненням до України туриста, який перебуває поза межами України, та його проживання до такого повернення.

Страхування туристів передбачає обов'язок страховика здійснити страхову виплату, відповідно до умов договорів страхування медичних витрат, від нещасних випадків та витрат пов'язаних з поверненням до України туриста, який перебуває поза межами України, та його проживання до такого повернення, вимоги до яких встановлюються уповноваженим органом, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг з урахуванням цього Закону та Закону України "Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України".

Страховик має право за згодою із страхувальником доповнювати договори страхування медичних витрат, від нещасного випадку та витрат пов'язаних з поверненням до України туриста, який перебуває поза межами України, та його проживання до такого повернення переліком страхових випадків, при настанні яких у нього виникає обов'язок здійснити страхову виплату страхувальнику, застрахованій особі, вигодонабувачу або іншим третім особам, а також за згодою із страхувальником збільшувати встановлену законодавством мінімальну страхову суму за договорами страхування.

Інформація про умови страхування медичних витрат, від нещасного випадку та витрат пов'язаних з поверненням до України туриста, який перебуває поза межами України, та його проживання до такого повернення має бути доведена до відома туриста до укладення договору на туристичне обслуговування.

2. Договори страхування медичних витрат та від нещасного випадку укладаються на строк не менше, ніж весь період туристичної подорожі.

Договори страхування медичних витрат, від нещасного випадку та витрат пов'язаних з поверненням до України туриста, який перебуває поза межами України, та його проживання до такого повернення можуть бути укладені в

електронному вигляді відповідно до Закону України "Про електронну комерцію". Типова форма таких договорів страхування повинна бути у вільному доступі, розміщена на офіційному веб-сайті страховика, а також туроператора, турагента, які діють від імені, за дорученням такого страховика та мають право укласти з туристом або іншим замовником на користь туриста договори страхування медичних витрат та від нещасного випадку відповідно до законодавства.

Туроператор зобов'язаний розмістити на своєму веб-сайті контактні дані (назву, адресу місцезнаходження, ідентифікаційний код юридичної особи в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, номер телефону, адресу електронної пошти) особи, що надала фінансове забезпечення, та страховиків, від імені яких туроператор укладає договори страхування медичних витрат, від нещасного випадку та витрат пов'язаних з поверненням до України туриста, який перебуває поза межами України, та його проживання до такого повернення.

Розмір страхової суми на одну застраховану особу за договором страхування медичних витрат встановлюється в розмірі, виходячи з вимог до мінімального розміру страхової суми, що пред'являються країною тимчасового перебування громадянина України, але не менше суми, еквівалентної 30 000 (тридцять тисяч) євро на день укладення договору страхування за офіційним курсом євро до гривні, встановленого Національним банком України, а за договором страхування від нещасного випадку – у розмірі, не менше ніж 10 відсотків від страхової суми за договором страхування медичних витрат.

Стаття 30. Добровільне страхування майнових інтересів туриста та інших ризиків при здійсненні туристичних подорожей

1. За бажанням туриста з ним може бути укладено договір страхування покриття витрат, пов'язаних з розірванням договору на туристичне обслуговування з ініціативи туриста або з незалежних від туриста обставин, а також інших майнових інтересів та ризиків при здійсненні туристичних подорожей.

Розділ VI

ДЕРЖАВНИЙ НАГЛЯД (КОНТРОЛЬ) ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ТУРИЗМУ

Стаття 31. Державний нагляд (контроль) у сфері туризму

1. Державний нагляд (контроль) у сфері туризму здійснюють центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного контролю за додержанням законодавства про захист прав споживачів та Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації (далі - органи контролю) шляхом проведення планових та позапланових перевірок відповідно до Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

2. Державний нагляд (контроль) за дотриманням вимог цього Закону суб'єктами туристичної діяльності:

які надають послуги з тимчасового розміщення, здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного контролю за додержанням законодавства про захист прав споживачів;

які провадять туроператорську/турагентську діяльність, здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів, виконавчої влади Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій.

які надають послуги з туристичного супроводу – органи місцевого самоврядування.

Стаття 32. Відповідальність за порушення законодавства у сфері організації туристичної діяльності

1. Порушення законодавства у сфері організації туристичної діяльності тягне за собою відповідальність згідно із законом.

За порушення законодавства у сфері організації туристичної діяльності до суб'єктів туристичної діяльності, які надають послуги з тимчасового розміщення, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного контролю за додержанням законодавства про захист прав споживачів, застосовує адміністративно-господарські штрафи за:

залучення до надання туристичних послуг суб'єктів туристичної діяльності, які не подали повідомлення про початок здійснення діяльності, - штраф у розмірі десяти прожиткових мінімумів, виходячи з розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб;

надання завідомо недостовірної інформації у повідомленні про початок здійснення діяльності - штраф у розмірі двадцяти прожиткових мінімумів, виходячи з розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

Адміністративно-господарські штрафи, накладені посадовими особами центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного контролю за додержанням законодавства про захист прав споживачів, зараховуються до державного бюджету.

За порушення законодавства у сфері організації туристичної діяльності до суб'єктів туристичної діяльності, які провадять туроператорську/турагентську діяльність, та надають послуги з туристичного супроводу, органи виконавчої влади Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування застосовують адміністративно-господарські штрафи за:

1) залучення до надання туристичних послуг суб'єктів туристичної діяльності, які не подали повідомлення про початок здійснення діяльності, - штраф у розмірі десяти прожиткових мінімумів, виходячи з розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб;

2) надання завідомо недостовірної інформації у повідомленні про початок здійснення діяльності - штраф у розмірі двадцяти прожиткових мінімумів, виходячи з розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб;

3) не забезпечення організованого в'їзду туриста в Україну та його виїзду на період туристичного обслуговування у визначені в договорі на туристичне обслуговування строки перебування туриста, - штраф у розмірі десяти прожиткових мінімумів, виходячи з розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб;

4) не відповідність розміру фінансового забезпечення туроператора/турагента вимогам, визначеним цим Законом, - штраф у розмірі двадцяти прожиткових мінімумів, виходячи з розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб;

5) надання послуг фахівцями туристичного супроводу без інформування екскурсанта про особисті дані та номер, за яким такого фахівця унесено до Єдиного туристичного реєстру (у разі прийняття рішення виконавчим органом місцевого самоврядування про організацію діяльності фахівців туристичного супроводу), - штраф у розмірі одного прожиткового мінімуму, виходячи з розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб;

б) неподання в установленій цим Законом строк інформації про наявність у туроператора фінансового забезпечення на новий строк - штраф у розмірі десяти прожиткових мінімумів, виходячи з розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

Адміністративно-господарські штрафи, накладені посадовими особами Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування зараховуються до загального фонду місцевих бюджетів.

У разі несплати суб'єктом господарювання застосованої до нього штрафної санкції за результатами здійснених заходів державного нагляду (контролю) протягом 15 календарних днів з дня вручення або направлення розпорядчого документа в порядку, передбаченому Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», якщо розпорядчі документи не були оскаржені до органу державного нагляду (контролю) та/або в судовому порядку та залишені в силі, сума санкції стягується в судовому порядку.

Розділ VII

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ТА НАУКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТУРИЗМУ. ОБ'ЄДНАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ТА НЕПРИБУТКОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ В ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ

Стаття 33. Професійна підготовка фахівців у галузі туризму

1. Професійна підготовка, перепідготовка і підвищення кваліфікації кадрів у галузі туризму здійснюються державними, комунальними та приватними навчальними закладами в порядку, визначеному законодавством.

Підготовка окремих категорій фахівців туристичного супроводу, які не потребують здобуття громадянами професійно-технічної або вищої освіти із здобуттям кваліфікації за певним освітньо-кваліфікаційним рівнем, може здійснюватися у встановленому порядку юридичними чи фізичними особами.

2. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері туризму та курортів, бере участь у підготовці навчальних планів і програм навчання фахівців у галузі туризму, їх професійній підготовці, перепідготовці та підвищенні кваліфікації.

Стаття 34. Наукові дослідження розвитку туризму

1. Наукові дослідження розвитку туризму проводяться з метою:

наукового забезпечення державної політики в галузі туризму, прогнозування та визначення перспектив його розвитку;

встановлення методик класифікації та оцінки туристичних ресурсів, режиму їх охорони, збереження та відновлення, порядку використання;

обліку гранично припустимих навантажень на об'єкти культурної спадщини та довкілля;

розробки пропозицій щодо проектів державних цільових, регіональних та місцевих програм розвитку туризму, а також щодо визначення ліцензійних умов та переліку посад фахівців туристичного супроводу, кваліфікаційних вимог щодо них, удосконалення професійної підготовки фахівців у сфері туристичної діяльності тощо.

Розділ VIII

ОБ'ЄДНАННЯ СУБ'ЄКТІВ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА НЕПРИБУТКОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ У СФЕРІ ТУРИЗМУ

Стаття 35. Неприбуткові організації в галузі туризму

1. З метою реалізації та захисту своїх прав і законних інтересів у галузі туризму суб'єкти туристичної діяльності можуть створювати неприбуткові організації у сфері туристичної діяльності в порядку, визначеному Цивільним кодексом України або Законом України "Про об'єднання громадян" чи іншими законами.

Громадяни України, іноземці та особи без громадянства з метою реалізації та захисту прав і законних інтересів можуть об'єднуватися в громадські організації туристичної спрямованості.

Неприбуткові організації в галузі туризму можуть спрямовувати свою діяльність на:

формування і поширення інформації про туристичні ресурси України;

підготовку пропозицій щодо розвитку туризму, курортно-рекреаційної сфери, охорони туристичних ресурсів України, їх збереження та відновлення, порядку використання;

популяризацію туризму і сприяння його розвитку;

розробку власних стандартів туристичного, готельного, екскурсійного та іншого обслуговування, схвалення кодексів усталеної практики та правил професійної етики;

впровадження власних систем контролю якості здійснення туристичної діяльності;

пропонування для спільного використання юридичними особами та громадянами-підприємцями, що надають туристичні послуги, знаків для товарів і послуг;

вдосконалення освітніх програм з професійного навчання в галузі туризму, підвищення рівня професійної підготовки працівників і фахівців у галузі туризму;

саморегулювання в галузі туризму;

реалізацію та захист спільних прав і інтересів учасників туристичної діяльності;

вирішення інших завдань, що не суперечать законодавству України.

2. Громадські організації туристичної спрямованості можуть відповідно до закону представляти інтереси громадян - споживачів туристичних послуг.

Стаття 36. Об'єднання суб'єктів туристичної діяльності

1. Об'єднання суб'єктів туристичної діяльності (далі – об'єднання) – громадське об'єднання учасників туристичного ринку, які провадять різні види туристичної діяльності, та створюється з метою захисту інтересів своїх членів, інтересів інших учасників туристичного ринку.

Об'єднання є юридичною особою, зареєстрованою в порядку, визначеному законодавством, діє на підставі статуту, затвердженого на установчому засіданні, та не має на меті отримання прибутку.

Об'єднання набуває статусу саморегулювальної організації за певним видом туристичної діяльності або декількома видами, у разі об'єднання учасників, які провадять різні види туристичної діяльності, з дня надання йому відповідно до закону статусу саморегулювальної організації центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері туризму та курортів.

2. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів, може делегувати саморегулювальній організації повноваження у порядку та на умовах визначених Кабінетом Міністрів України.

Об'єднання, включаючи об'єднання, що набуло статусу саморегульованої організації, можуть виконувати делеговані центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику повноваження, визначені статутом такого об'єднання, якщо передбачені в ньому повноваження не суперечать вимогам законодавства.

Розділ ІХ

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ТУРИЗМУ

Стаття 37. Міжнародні договори України в галузі туризму. Участь України в міжнародних туристичних організаціях

1. Правову основу міжнародного співробітництва в галузі туризму становлять міжнародні договори України, укладені відповідно до Закону України "Про міжнародні договори України".

Держава сприяє розширенню та зміцненню міжнародного співробітництва в галузі туризму на принципах і нормах, розроблених Всесвітньою туристською організацією (ВТО).

2. Органом державної влади, що забезпечує представництво і реалізацію інтересів України в галузі туризму у відносинах з іншими країнами та з міжнародними туристичними організаціями, є центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері туризму та курортів, який у встановленому порядку бере участь в укладенні міжнародних договорів з питань туризму.

Україна бере участь у діяльності міжнародних туристичних організацій відповідно до міжнародно-правових зобов'язань України та статутних документів таких організацій.

Стаття 38. Представництва України в галузі туризму за межами України

1. З метою розширення міжнародного співробітництва, утвердження України на світовому туристичному ринку та ефективного використання її туристичних ресурсів окремі повноваження з представництва інтересів України в галузі туризму за межами України покладаються на її торгові представництва.

2. За поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері туризму та курортів, Кабінет Міністрів України може відкривати за межами України туристичні представництва. Порядок створення, діяльності і ліквідації туристичних представництв визначається Кабінетом Міністрів України відповідно до міжнародних договорів України.

Стаття 39. Особливості здійснення діяльності в Україні іноземними суб'єктами туристичної діяльності

1. Юридичні особи, створені за законодавством інших держав, іноземці та особи без громадянства здійснюють туристичну діяльність на території України відповідно до міжнародних договорів України в порядку, визначеному законом.

Іноземні юридичні та фізичні особи можуть здійснювати туроператорську та турагентську діяльність шляхом утворення підприємств за законодавством України та отримання в установленому порядку ліцензії на здійснення туроператорської діяльності.

Туристичний супровід, що здійснюється на території України, може надаватися фахівцями туристичного супроводу, громадянами України та особами, які постійно проживають на території України, якщо інше не передбачено міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України.

Посередницька діяльність на території України з укладення договорів на туристичне обслуговування з іноземними суб'єктами туристичної діяльності не допускається. Така діяльність може здійснюватися лише через туроператорів, створених за законодавством України.

Угоди, укладені з порушенням вимог цієї статті, є недійсними.

Розділ X ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, та вводиться в дію через дванадцять місяців з дня його опублікування.

2. Установити, що:

суб'єкти туристичної діяльності відомості про яких внесені до Ліцензійного реєстру суб'єктів туроператорської діяльності та Реєстру свідоцтв про встановлення категорій об'єктам туристичної інфраструктури, вважаються такими, що внесли повідомлення про початок здійснення туроператорської діяльності та діяльності з надання послуг тимчасового розміщення;

суб'єкти туристичної діяльності відомості про яких внесені до Ліцензійного реєстру суб'єктів туроператорської діяльності та Реєстру свідоцтв про встановлення категорій об'єктам туристичної інфраструктури, у разі невідповідності відомостей про таких суб'єктів господарювання у Єдиному туристичному реєстрі повинні протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом подати до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів, повідомлення про початок здійснення діяльності згідно із статтями 17, 21 Закону України «Про основні засади туристичної діяльності».

3. Свідоцтва про встановлення готелю відповідної категорії, отримані до набрання чинності цим Законом, є чинними до моменту закінчення зазначеного в них строку дії.

5. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) пункт 31 частини четвертої статті 7 Закону України «Про страхування» (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 7, ст. 50; 2005 р., № 1, ст. 1; 2010 р., № 34, ст. 486) виключити;

2) пункт 19 частини першої статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 23, ст. 158; 2016, № 3, ст. 147; 2016 р., № 4 ст. 40; 2016, № 94, ст. 3068) виключити;

3) абзац перший частини другої статті 2 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 2005, № 48, ст. 483; 2011, № 48-49, ст. 536; 2013, № 2, ст. 4; 2017, № 27-28, ст. 312) після слів «телебачення і радіомовлення» доповнити словами «, у сфері організації діяльності суб'єктів туристичної діяльності».

4) Закон України «Про захист прав споживачів» (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 7, ст. 84; 2010 р., № 9, ст. 84; 2011 р., № 18, ст. 123, № 47; ст. 531; 2012 р., № 2-3, ст. 3, № 7, ст. 53, № 14, ст. 87, № 21, ст. 197; 2013 р., № 21, ст. 208, № 37, ст. 488, № 38, ст. 500; 2014 р., № 4. Ст. 61, № 30, ст. 1008, № 31, ст. 1058, № 41-42, ст. 2024; 2015 р., № 11, ст. 75, № 14, ст. 96, № 45, ст. 410; 2017 р., № 1, ст. 2, № 4, ст.42) доповнити статтею 11¹ такого змісту:

«Стаття 11¹. Особливості захисту прав споживачів туристичних послуг

1. Цей Закон застосовується до відносин, що виникають при захисті прав споживачів туристичних послуг у частині, що не регулюється Законом України «Про основні засади туристичної діяльності.»»;

5) у Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 24, ст. 170 із наступними змінами) частину першу статті 26 доповнити пунктом 252 такого змісту:

«25²) утворення місцевих фондів розвитку туризму, затвердження положень про ці фонди;»;

б) Закон України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України» (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 18, ст. 101; 2002 р., № 54, ст. 370; 2003 р., № 27, ст. 209; 2004 р., № 33-34, ст. 406; 2011 р., № 19-20, ст. 142, № 39, ст. 394; 2013 р., № 21, ст. 208, № 40, ст. 522; 2014 р., № 12, ст. 178, № 22, ст. 784; 2016 р., № 3, ст. 30, № 4, ст. 44, № 34, ст. 593) доповнити статтею 91 такого змісту:

«Стаття 9¹. Відшкодування витрат, пов'язаних з наданням медичної допомоги під час перебування за кордоном

З метою створення умов, що гарантують відшкодування витрат, пов'язаних з наданням медичної допомоги при раптовому захворюванні або нещасному випадку громадянину України, в тому числі в екстреній та невідкладній формах, медичну евакуацію до найближчого профільного медичного закладу на території іноземної держави і з території іноземної держави та/або з території іноземної держави в Україну, репатріацію (повернення тіла (останків)) померлого в Україну, під час перебування за кордоном з не забороненою законом країни перебування метою на строк від 24 годин до одного року із зобов'язанням залишити цю країну перебування в зазначений термін, громадянин України повинен бути застрахованим на умовах, визначених Законом України «Про основні засади туристичної діяльності», та з урахуванням наступного:

договори страхування медичних витрат та від нещасного випадку укладаються на строк не менше, ніж передбачений період тимчасового перебування громадянина України за межами території України, якщо інше не передбачено вимогами країни відвідування, та вступають в силу з моменту перетину громадянином України Державного кордону України, але не раніше початку строку дії, визначеного договором страхування;

розмір страхової суми на одну застраховану особу за договором страхування медичних витрат встановлюється в розмірі, виходячи з вимог до мінімального розміру страхової суми, що пред'являються країною тимчасового перебування громадянина України, але не менше суми, еквівалентної 30 000 (тридцять тисяч) євро на день укладання договору страхування за офіційним курсом євро до гривні, встановленого Національним банком України, а за договором страхування від нещасного випадку - у розмірі не меншому ніж 10 відсотків від страхової суми за договором страхування медичних витрат;

розмір франшизи на один страховий випадок за договорами страхування медичних витрат має становити, виходячи з вимог до максимального розміру франшизи, що пред'являються країною тимчасового перебування або транзиту громадянина України, але не більше суми, еквівалентної 150 євро, на день укладання договорів страхування, за офіційним курсом євро до гривні, встановленого Національним банком України.

Оплата медичної допомоги, наданої громадянину України, який перебуває за межами території України, здійснюється згідно умов договору про надання медичних послуг та договору страхування медичних витрат, та (або) іншого документа, дійсного для отримання медичної допомоги за межами України.

У разі відсутності діючого договору страхування медичних витрат, передбаченого частиною першою цієї статті, витрати на надання медичної допомоги, в тому числі в екстреній та невідкладній формах (включаючи медичну евакуацію на території іноземної держави і з території іноземної держави в Україну), за межами території України несе особисто громадянин України або особи, зацікавлені в наданні медичної допомоги громадянину України за межами території України, в тому числі особи, які запросили громадянина України, а витрати на повернення тіла (останків) померлого в Україну несуть особи, зацікавлені в поверненні тіла (останків) померлого до України.

Положення частин другої та третьої цієї статті не поширюються на громадян України, які направляються у службові відрядження, якщо оплата наданої їм медичної допомоги здійснюється відповідно до міжнародних договорів України та (або) законодавства.»;

7) у статті 9 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» (Відомості Верховної Ради України, 2016, № 47, ст. 800; № 2, ст. 17):

частину другу доповнити пунктом 49 такого змісту:

«49) відомості про суб'єкта туристичної діяльності:

дата надходження повідомлення про початок здійснення діяльності;
дата внесення відомостей про суб'єкта туристичної діяльності до Єдиного туристичного реєстру;
вид туристичної діяльності;
дата і номер судового рішення про зупинення туристичної діяльності;
відомості про центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів (найменування, місцезнаходження та ідентифікаційний код) та ім'я посадової особи, що внесла запис до Єдиного державного реєстру;»;

частину четверту доповнити пунктом 212 такого змісту:

«21²) відомості про суб'єкта туристичної діяльності:

дата надходження повідомлення про початок здійснення діяльності;
дата внесення відомостей про суб'єкта туристичної діяльності до Єдиного туристичного реєстру;
вид туристичної діяльності;
дата і номер судового рішення про зупинення туристичної діяльності;
відомості про центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері туризму та курортів (найменування, місцезнаходження та ідентифікаційний код) та ім'я посадової особи, що внесла запис до Єдиного державного реєстру;».

6. Законодавчі та інші нормативно-правові акти, прийняті до набрання чинності цим Законом, застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

7. У перший календарний рік з дня набрання чинності цим Законом розрахунок фінансового забезпечення цивільної відповідальності туроператора/турагента перед туристами здійснюється на підставі запланованого обсягу продажу туристичного продукту.

8. Кабінету Міністрів України у шестимісячний строк з дня офіційного опублікування цього Закону:

прийняти нормативно правові акти, що впливають із цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Голова Верховної Ради України